

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-basábas petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.
Nyilatkozó sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1904.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Csütörtök, június 23.

Mai számunk főbb közleményei:

- Venczeik: A végvári birtok.
- A képviselőház ülése.
- Az aradi ivóvízről.
- Egy Habsburg-sarj regénye.
- A japánok Mukden alatt.
- Öngyilkos hegedűművész.
- A debrecen-galaczi konfliktus.
- A király és az utbistás.
- Két önkéntes tragédiája.
- A Galgóczy táborserény festvére.
- Hatszoros gyermekgyilkosság.
- Tárca: Akinek soha sincs igaza. Irta: Kohányi Róbert.
- Csarnok: Tecsa. Irta: Sebők Zsigmond.

A végvári birtok.

Arad, június 22.

Az aradi Neuman-család végvári latifundiuma gazdát cserélt. — Megvásárolta a Szabadkai Közgazdasági Bank, s a pénzügyet a birtokot parcellázván, Végvárnak nemzetiség-lakta vidékén tekintélyes területet nyer a magyarság, lévén a pénzügyetnek terve az, hogy a birtokon telepítéseket eszközöljön. S a birtokeladásból, illetőleg vásárlásból épen ez az, ami bennünk a nemzetgazdaságot érdekli.

Magyarország közigazgatási politikájának aránylag rövid múltjában, — ki tagadhatná, hogy mezőgazdaságunkat évszázadokon keresztül nem a céltudatos gazdasági politika, hanem a viszonyok kedvező véletlenségei nevelték — jelentékeny eszköz volt az ország nemzetiségek szerint való tagoltságának kiegyenlítésére a telepítés. A fejleményekhez képest túlnagy apparátussal megindult telepítések azon-

ban alig értek többet annál, mint hogy eszmét és módot ajánlottak éppen a nem magyar nemzetiségeknek ahhoz, hogyan lehet a nemzetiség-lakta területeket még jobban kivonni a magyar szellemnek, a magyar érzés szupremáciájának, a magyar faj, s egyáltalában a magyarság terjedésének hatalmi légköre alól. Megtörténtek ugyanis a telepítések, de ennél több alig. Ma már nemcsak a segítő kezét nélkülözik a telepések, de aki miatt legtöbb gondjuk van, az épen a telepítő kincstár. Nem is szólva arról, hogy milyen életviszonyok közé kényszeríti a telepéseket az ugynevezett örökválság, magában az elég volna a telepítési akciók befejezetlenségéhez, hogy — a kincstári telepésekről, tehát a legnagyobb kontingensről van szó — ezek szinte abszolúte semmi pártfogásban nem részesülnek a telepítőjük részéről. Ami a segítéshez jutnak, az szép, de nem megbízható, mert a társadalom nyújtja.

Hát természetesen így nem sokra megyünk a telepítésekkel; az olyan nemzetgazdasági manőver, amely minden vonatkozásában sikertelen, vagy legföljebb fél-sikerű, nem hasznos sem az államra, sem a magyarságra, sem a telepésre, sem a kincstárra, ennél fogva se nem üdvös, se nem célszerű.

Ellenben az idegen nemzetiségek, főképen a magyarországi románok, könnyen elleshetvén a magyar telepítések hibáit és hiányait, több sovinizmussal, mint mi, olyan telepítési akciót vezetnek, hogy az már következetes céltudatosságánál fogva is vészthető. A román bankok kitartása,

kiméletessége szinte páratlan ebben a tekintetben s még csak zokon sem vehető ez a készség, mert a bank nemcsak a nemzetisége szempontjából, hanem a maga szorosán finansiális érdekében is erősen akarja nevelni azt az alanyt, amelyben a tőkéje fekszik s amelytől a tőkéjének hasznát várja.

Mi fizettük hát meg a saját ellenségeink leckepezését. De mert utóvégre az sem oktalan ember, aki a maga kárán tanul, legalább arra kell törekednünk, hogy a jövőbeni telepítési politikánk legyen alapos s hogy ami a múlt hibája, az lehetőleg megjavíttassék, de semmiesetre se ismétlődjék. Nem az következik a magyar királyi kincstárnak többé-kevésbé szerencsétlen kézzel keresztülvezetett telepítéseiből, hogy abszolúte felhagyunk ezzel a jelentékeny erejű eszközzel a magyarság terjedésének, hanem az, hogy a mit most és ezután végzünk, az ment legyen a régi hibáitól. Ha a román pénzügyet politikai és finansiális tekintetben sikeres akciókat tudnak végezni, miért ne tudnák ugyanezt tenni a magyar bankok is? Hiszen a segítő eszközöknek mennyiségben és minőségben egyaránt nagyobb tömege áll az utóbbiak rendelkezésére. Áll, és mégis a valóság az, hogy ezek az eszközök részben teljesen, részben rendeltetésüknek épen ellenére használatnak föl s Aradmegye kivándorlóinak számában a telepések foglalják el a legtöbb helyet.

Hogy még egy igen fontos kellékét említsük fel a magyar telepítések sike-

Akinek soha sincs igaza.

Irta: Kohányi Róbert.

Már az igaz, peches ember vagyok. Ha reggel könnyű ruhát öltök, délfelé bizonyosan hidegre fordul az idő; ha köpenyeggel, esernyővel indulok utnak, egy órára reá kisült a nap. Minden amibe kezdek, rosszul sül el.

Mig sok ember kezében az anyag is aranyvá változik, nálam ellenkezőleg, az arany is — bocsánat! — azt nem tudom, hogy mivé válnék, mert arany még nem volt a kezemben. Nem mondom, hogy másnak is nem jut ki a bajból, de más legalább meghallgatást talál, ha baját elpanaszolja. Én még azt sem tehetem, mert részvét helyett mindenütt közönyvel találkozom, igazság helyett rideg elutasításban részesülök.

Hogy járok a minap? Beállít hozzám a végrehajtó. O zálogolni akar.

— Miért? — kérdém.

— On tőkekamat adóban 64 frt. 86 krral adós.

— Tőkekamat adóban, én, az 1 frt. 20 kros diurnista? Ámultamban csaknem nyitva felejtettem a számat. Csak nagy nehezen nyögtem ki.

— Kinek?

— Hogy kinek? — az nem tartozik reám,

válaszolt a végrehajtó. Az én tisztem csak a zálogolást eszközölni.

Szaladok a városházára, tán kapok ott felvilágosítást. Egy jó arcú, szemüveges urhoz utasítottak. A szemüveges urak többnyire jó emberek. Meghallgatva panaszomat, akkora könyvet csapott fel, mint a Heszzen-Darmstadt hercegség. Lapozgatott előre, lapozgatott hátra, végre, hogy világosabban lásson, szemüvegét a homlokára tolta.

— Tetszik látni? — mondta — itt fehéren feketével áll: Sandaházi kölcsönzött Jobbágnak 8-as kamatokra 800 forintot. Ez után jár 64 frt. 86 kr. kamatadó. Ez olyan igaz, mint a szentírás.

— De kérem, én életemben még nem láttam ennyi pénzt egy summában. Hogy adhattam volna valakinek ily összeget kölcsön?

— Az nem az én dolgom, — válaszolt a pápaszemes ur, miközben szemüvegét mélyen az orrára huzta, hogy látását ne zavarja.

— Itt névcsarének, vagy más tévedésnek kell lenni — mondom.

— Az lehetséges, de önnek fizetni kell. — En pedig nem fizetek, mert nem tartozom! — vágtam oda dühösen.

Es tetszik tudni, mit mondott nekem erre az a pápaszemes ur? azt mondta:

— Ne mérgeledjék az ur! A magyarnak van egy kipróbált régi közmondása: a ki haragszik, annak nincsen igaza.

Most azt kérdem önmagamtól: nem furcsa dolog azt kívánni tőlem, hogy ne mérgeledjem, ha tudtom és akaratom ellenére tőkepenzessé tesznek?

De bár mennyire mérgeledjék az ember, az éhséget a harag nem csillapítja, a min a feleségem eleget busul, mert ha úgy lenne, sok kosztipénzt takarítana meg rajtam. Nálam ellenkezőleg van: a harag csak fokozza az étvágyat, a mi a feleségemet ugyancsak bosszantja. Bemegyek hát egy fogadóba s rendelék egy bőftököt. Még utána kiáltottam a pincérnek, hogy hamar meglegyen.

Míntha csak ritkaság lenne nálunk az ökör s valamely szomszédállamból most hozták volna a marhahúst, oly soká váraoztattak meg érte. Végre nagy nehezen megkapom a bőftököt, de az — uramfia! — oly kemény volt, akár csak a cipőm talpa.

Hívom a főpincért:

— Én nem voltam kíváncsi megtudni, hogy milyen husa van annak az ökörnek, melyet Né a bárkájába felvett.

Ugy látszik a főpincér megértette a célzást, a legedesebb mosolyival kérdezte:

— Nem méltóztatnék parancsolni egy finom filét?

Ez a cinizmus dühbe hozott. Az éhes embernek különben sem sok kell, hogy dühbe jöjjön.

— Ember! — kiálték, — milyen lehet a

rének, utalunk a szomszédságunkban levő Pereg községekre. Amit ezekről mondani akarunk, az fontos lesz a végvári telepítés munkájánál is, mert ott is magyar családoknak idegen nemzetiségűek közé való beékeléséről lesz szó. Noshát, az egymással szomszédos két Pereg község egyikében magyar, másikában cseh telepesek laknak. A telepítési módozatok, az örökvaltság, a földek hozadéka, a megélhetési viszonyok körülbelül egyenlők s mégis a cseh telepes az egyik községben boldogul, a magyar ellenben a másikban színylődik. Honnan van ez? Hát onnan, hogy a cseh ember az anyagból tud formát csinálni, a magyar ellenben gyalult deszkából sem tudja összeállítani a pallót. Azt kíváná, hogy ha már kapott földet, munkálják is meg neki, ami az aratást illeti, azt majd csak elvégezné ő. Hiába, ez a jó tulajdonság a honfoglalás óta megvan a vérünkben és evvel számolni kell.

Tehát bizonyos, hogy a magyarság terjedése érdekében nagy munkát végez a szabadkai bank telepítési politikája. Ez a szolgálat azonban csak úgy lesz eredményes, ha azt a kis szigetet ott a román-ság között nem fogja elsorvasztani a későbbi évek hanyagsága. Valamint az elvetett magból is csak úgy lesz életerős virág, ha nevelik és ápolják.

Tisza István — reakcionárius. Az aradi román ujság, a *Tribuna* nem kevesebbel vádolja meg Tisza István gróf miniszterelnököt, mint hogy — **reakcionárius.** A *Tribuna* ugyanis egy cikksorozatban bírálat alá veszi a magyarországi kormányrendszert, a melynek szépséghibája az, hogy nem őszinte, miután minden alkalommal, valahányszor a magyar nyelv terjesztéséről szó volt, örökös érvül használtatott a nyelvtudásból a polgárra háramló haszon. Pedig éppen az ellenkezője történik a közéletben. A magyar nyelvet a román értelmi osztály jól beszéli, de a mily mértékben terjed a nyelvtudás a románok között, ép oly mértékben lettek a románok a közélet teréről kiszorítva, különösen pedig a közgazdaság teréről, ahol jelenleg sem főispán, sem alispán, sem főjegyző egyetlen egy sincs. Egy másik cikkében Tisza miniszterelnököt reakcionáriusnak mondja és felszólítja az ugrai kerület román választóit, hogy szavazzanak bizalmatlanságot a miniszterelnök urnak.

filé oly ököroól, melynek már a bőftöke is ilyen kemény.

Egy angol lord flegmájával vágta vissza: — Egyék nyugodtan s ne haragudjék, mert a ki haragszik, annak nincs igaza.

Mit tehettem? fizettem és ehesen tovább mentem.

Délután egy kis dolgom volt a telekkönyvnél. Méltóztatnak ösmerni a telekkönyvi hivatalt. Ez az a hivatal, hol az alfabetából csak a három első betűt: az a., b., c t ösmerek. De ezt azután jobban ösmerek a miatyánknál is.

A telekkönyv egy sötét mellékutcaiban volt elhelyezve, valószínűleg bizonyos megszorult gavalérok iránt való gyöngéd figyelemből. Az ut oda egy keskeny utcán vitt keresztül. Egyszer csak érzem, hogy valami folyadék nagy vehemenciával a kalapomra s onnan le a kabátomra folyik, mit egy nagy koppanás követett. Ijedten felnéztem a ház emeleti ablakára s kerestem azt, a ki rajtam ezt a második keresztelést végezte. Hát egy nőcseléd hebegve bevallja, hogy lábai iránti kiméletből egy mosdót tartalmától ezen a már nem szokatlan uton akart megszabadulni, s mikor észrevette, hogy engem leöntött, ijedtében a tál is kicsuszott a kezéből.

Na már most szerettem volna látni azt a fatuskót, aki erre meg nem haragszik. Nekem kettős okom volt haragudni, mert sem a kalapom, sem a kabátom nem volt meg kifizetve. Mert tetszik tudni, nálunk családi szokás a

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 22.

Ugy látszik, hogy a Ház tanácskozása a mai nappal ismét a rendes mederbe jutott. A debrecen-galgóci incidens majd csak az ülés végén kerül szóba. **Bakonyi Samu** interpellációt jelentett be ebben az ügyben, a melynek megokolása délután kettőtől órára marad.

Perczel Dezső elnök vezette a tanácskozást. Mindenekelőtt az interpellációs könyvet civasták fel, azután pedig mindjárt a napirendre került a sor: A vasutasok fizetésrendezéséről szóló törvényjavaslatra.

(A vasutasok.)

Udvarny Ferenc azt fejtegeti, hogy könnyen lehetne a vasutasok helyzetén segíteni, ha megreformálnák a vasuti szolgálatot. Nem kell annyi szabadjegyet kiadni, mindjárt szaporodik a vasut jövedelme.

Kubik Béla: Még vászoncselédék is utaznak szabadiegygyel.

Udvarny Ferenc: Meg kell reformálni a szolgálati pragmatikát is. Orvend neki, hogy a régi eskümintát már ujjal póolták.

Hock János: A régi eskü elkopott, ujjal kell pótolni.

Udvarny Ferenc: A nyugdíj intézmény reformját is sürgeti. Végezetül kijelenti, hogy a javaslatot elfogadja.

Hock János nem hiszi, hogy ez a javaslat befejező munka; hanem az első komoly lépés arra, hogy a vasutasok sorsán segítsünk.

Heltay Ferenc előadó: Ugy van!

Hock János: A vasutasok mozgalmának erőszakos elnyomását csak az *amnesztia*val lehetne kiegyenlíteni. Terrorizmussal kormányozni nem lehet.

Ha a vasutas csak a szabályzathoz tartaná magát, a szolgálatban száz meg száz millió kár háramlana beőle. A „Jaj a legyőzöttek” elvének nem szabad nálunk érvényesülnie. Nem járja, hogy a kormány az egyes gyöngébb lelki vasutasokat arra akarta bírni, hogy ügyük árulói legyenek.

Hieronym Károly: Ez nem igaz!

Hock János: Nem egészen így gondoltam.

Hieronym Károly: Hát akkor világosabban beszéljen. Ne gyanúsítson. Kikérem magamnak.

Hock János: Ott vannak a mozdonyvezetők.

Hieronym Károly: Mit beszél? A mozdonyvezetőknek ígértünk volna fizetésjavítást? A kormány?

Hock János: Igen, történtek kísérletek a sztrájk törés előmozdítására. Vezesse a kormányt

rubát csak akkor kifizetni, mikor már a handlé kezébe kerül. Azt tartottuk, hogy önmagunk iránt bizalmatlanságot árulunk el, ha azonnal fizetünk.

A cseléd mentegedőzése éppen nem csillapította le haragomat. A vizet magamról lerázva, mérgesen kiáltottam feléje:

— Hallja! ezért az ostobaságért lakolni fog. Az utca nem a szennyvizek levezetésére létesített csatorna, hanem a város testén átvezető ér, melynek rendeltetése, a közlekedést, mint a haladás egyik elengedhetlen feltételét — elősegíteni.

Be se végezhettem — igaz — kissé nagyon is tudományos színvonalon tartott fejtegetésemet, mert a szobaleány, ki mellesleg mondvá nagyon hátul állhatott, mikor a szépséget osztogatták, — a tőle telhető legnyájasabb hangon azt mondta:

— Ne haragudjon az ur! Nem hallotta a magyar közmondást: a ki haragszik, annak nincsen igaza?

Na, — gondoltam magamban — ezt a szemtelenséget nem hagyom magamon száradni. Feljelenem és elégtételt kérek. De mi alapon? Arra emlékeztem, hogy egy helytartósági rendelet 5 firtig terjedhető büntetés terhe alatt tiltja a csontokat, szemetet, tollakat az utcára kidobni. És ez okosan is van, mert civilizált államban a szemét elhordását nem a közönségre, hanem a szemetes kocsi bizzák. De a vizről ott nem volt szó. Ejh! mindegy, megkísértem.

a humanizmus. Adja vissza ezer meg ezer családnak a beisó békéjét. Fogadja vissza az elbocsájtottakat munkába. A törvényszéki tárgyalás is kiderítette, hogy a bizottság tagjai a 40,000 embernek exponensei voltak csupán és nem a mozgalom szervezői. Ismétli, vegye a miniszter a vessző helyett a béke ágát a kezébe. A javaslatot elfogadja.

Elnök: Mivel szólásra senki feljegyezve nincs, a vitát bezárom.

Hieronym Károly kereskedelmi miniszter reflektál mindenekelőtt Lengyel beszédére. A mi a refakciákat illeti, erre az a válasza, hogy egy részét közérdekből engedélyezték. Vannak köztük azután olyanok, a melyek egyes iparágaknak adtak. Egyébként revízió alá vonta a refakciákat és főlősleges részüket törölte, úgy hogy ezzel az államvasutak jövedelmét tetemes összeggel emelte.

Minden refacitát megszüntetni nem lehet. Annak a felfogásnak híve, hogy a refacitákat lehető szűk határok közé szorítja. Kalametrikus osztály az alapja Budapest—Bécs közötti teheráru forgalomnak. Török-dni fog, hogy a korábbi állapotot helyre állítsa. A legcsodálatosabb dolog, a mit valaha hallott, **Fülöp** beszéde volt. Lehetetlen tételeket bizonyított, így azt, hogy a vasutasok a mostani fizetésrendezéssel rosszabb helyzetbe jutnak. Végezetül mégis elfogadja a javaslatot, a mi azután csakugyan érthetetlen, a mikor kijelenti, hogy elejétől kezdve végig rossz.

Gabányi: Menthető, mert *szűzbese*de volt. (Általános derűtlenség.)

Hieronym Károly: Nagy baj az, hogy nálunk a hivatalnokok, de különösen a vasuti hivatalnokok sokkal nagyobb lábon élnek, mint a mennyit viszonyaik megengednek. A mi az amnesztia kérdését illeti, abban a szellemben a mint Csernoch hangoztatta, közre fog működni, pozitív ígéretet azonban nem tesz. (Általános helyeslés.)

Lengyel Zoltán: Helyre igazítja félreagyarázott szavait.

Heltay Ferenc előadó reflektál a felszólalók egyes kijelentéseire, majd pedig kijelenti, hogy csatlakozik Csernochnak a vasutasok amnesztijára vonatkozó kérdéséhez.

Ezután a Ház a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta.

(Egy kis vihar.)

Szlvák Imre a mentelmi bizottság elnöke tett ezután előterjesztést Lengyel Zoltán és Zboray Miklós mentelmi ügyében, kijelentve, hogy a mentelmi bizottság azért nem végezhetett még az ügyekkel, mert a rendőrfőkapitányt betegsége miatt nem lehetett kihallgatni.

Olay Lajos, Madarász József, Ugron Gábor, Pósgay Miklós, Kubik Béla sürgetik a mentelmi bizottság itéletét.

A mosdó tálat, mint corpus delictum, hönöm alá vágva, csuron vizesen felmegyek a rendőrségre. A kapitány nem volt a hivatalban, a mi nem lepott meg, mert köztudomásu dolog, hogy a rendőrkapitányok mindég külső szolgálatban vannak, ha az irodában keresik és megfordítva. Helyette a hadnagy fogadott. Rendkívül bizalom gerjesztő acca volt selső tek intetre látszott, hogy hivatala magálatán áll. Erről tanuskodott vizesintesen barázdáztott homloka, a mely élénken emlékeztetett a szabadságharcot feltűntető Raksányi-féle mappára. Miután nationálemat leirta, nyájasan kérdezte:

— Hány órakor történt?

— Körülbelül 8 órakor.

— Hogy hívják a háztuljdonost?

— Nem szolgálhatok vele.

— Hát ki lakik abban a házban?

— Avval még kevésbé szolgálhatok.

— Hát hogy hívják a leányt?

— Engedelmet kérek, én azt nem tudom, leány-e vagy asszony, a nevét meg éppen nem tudom.

— Hát van-e tanuja?

— Akkor véletlenül nem volt senki sem mellettem.

A rendőrhadnagy gondolkozott. Hogy mit gondolt, azt az arca nem árulta el, de hogy nagyot gondolhatott, arról meg voltam győződve, mert homlokán a vízszintes barázdák elsimultak és helyöket függőleges ráncok foglalták el. Rövidre rá felállt s hivatalos hangon ezt mondta:

Szederkényi Nándor: Meglepetéssel értesül, hogy már megint pakliás történt. (Nagy zaj jobbról.)

Perczel Dezső elnök: Szederkényi képviselő urat rendreutasítom és megvonom tőle a szót.

Az elnöke eme enunciaciójára óriási zajkeletkezett a boldalon. Egyszerre tizen is jelentkeztek szólásra. A szó-megvonás körül párás kis házszabály vita keletkezett, amelyen egymásután szólaltak fel Perczel Dezső, Madarász József, Posgay Miklós, Kubik Béla, Szivák Imre, Zichy Aladár gróf, Thaly Kálmán, Eötvös Károly, Szathmári Mór, Rátkay László és Tisza István. A vita egészen délután két óráig tartott, ami azonban nem változtatott azon, hogy Szederkényi nem beszélhetett többet.

Két órákor került a sor az ülés piéce de resistance-ára, Tisza István gróf miniszternek a galaci konzul átirata körül felmerült ügyben teendő nyilatkozataira, amelyekről lapunk más helyén számolunk be.

Az ülés négy órákor végződött.

TÁVIRATOK.

Az angol hadsereg újjászervezése.

London, június 22. A hadsereg újjászervezésére vonatkozó tanácskozások során kijelentette Earl of Donoughmore hadügyminiszteri államtitkár, hogy most fontolják meg a hadsereg újjászervezésének kérdését. A kormány azt reméli, hogy a rendes csapatok számának kisebbítését azok harcokésztségének fokozásával akarja ellensúlyozni.

Vilmos császár beszéde.

Cuxhaven, június 22. Az északnémet regatta-egyletnek a „Deutschland“ gőzösön tartott lakomáján Vilmos császár válaszolva a hamburgi polgármester pohárköszöntőjére, beszédet mondott, melyben köszönetét fejezte ki a fogadtatásért és kijelentette, hogy teljesen magáévá teszi a polgármesternek az ország sportjának fejlődésére és egyébként való haladására vonatkozó szavait. Mindenki látja, hogy a népek és a kulturálmok szolidaritása a legkülönbözőbb tereken halad. A szolidaritás észrevétlenül, de ellenállhatatlanul átmege az államok vezetőinek programjába, valamint a magukat kormányzó szabad polgárok gondolataiba. A szolidaritás a legkülönbözőbb módokon táplálják politikai tanácskozásokon, kongresszusokon, versengésben, sőt a játékokban is. Rövid pár nap múlva Kielben egyesülnek az összes kulturnépek zászlói. A

— Tekintettel arra, hogy uraságod nem tudja sem a háztulajdonos, sem a lakó nevét, a hol az esemény történt, miután nem tudja annak a nevét sem, aki az állítólagos tényt elkövette, miután továbbá nem nevezhet meg élő tanut, a kivel a kihágást igazolhatná, végre miután szabályaink erre vonatkozó pontjaiban a víz megemlítése nincsen, tehát a víznek az ablakon való kiöntése kihágást nem képez: mindezeknél fogva panaszát figyelembe nem vehetem.

Most én kezdtem gondolkozni s úgy tettszett nekem, mintha a rendőrhadnagy bölcsességébe vetett bizodalmam egy gyöngéd dőfést szenvedett volna. De azért egy szándékos tévedéssel a hadnagyot kapitánynya előléptetve, szerényen válaszoltam.

— Tekintetes kapitány ur! Én abban a nem mérvadó nézetben vagyok, hogy séta közben egy meg nem rendelt fürdőt senki sem tartozik elfogadni és hogy az általam szolgáltatott adatok, valamint az itt bemutatott tálnyomán nem lesz nehéz a tettes nevét meg tudni és a tettet bizonyítani, a mi a fődolog.

A hadnagy szigoruan rám nézett.

— Hogy az ilyen vizsgálatoknál mi a fő és mi a mellékes, azt nekem jobban kell tudnom, mint az urnak.

Szerettem volna erre a válaszra kipukkadni mérgemben, de nem mertem ezt tenni, mert attól féltem, hogy ismét csak azt fogom hallani: az urnak nincsen igaza, mert haragszik.

kieli héten is ápoltatik és szorosabbra fűzetik ezen szolidaritás. Ennek köszönheti a kereskedő, az iparos és a földmívelő, hogy nyugodtan haladhat és fejlődhetik. Teljes nyugalommal és bizalommal tekint a jövőbe és beszédét Hamburg város és a regatta éltetésével fejezte be.

A japánok Mukden alatt.

(Az orosz-japán háború.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 22.

Kincsu és Vafanku után következett a teliszu csata, amely véresebb volt a két előbbinél. Röviden már adtunk hírt erről a csatáról is, de az azóta érkezett jelentésekből kitűnik, hogy az orosz vereség sokkal nagyobb volt, mint azt az első táviratok hírül adták. Siangio mellett is véres ütközet volt s hír szerint több mint négyezer orosz sebesültet vitt a vasut Karbinba. Teliszu mellett azonban az orosz hadsereg még ennél is több embert vesztett.

Mindamellert az orosz főhadvezetőség, miután ennyi vereséget szenvedett, most már belátta, hogy az offenzívába kell átmennie. A pétervári katonai körök el vannak készülve arra, hogy nemsokára be kell következnie a nagy, a döntő csatának Oku és Kuropatkin hadserege között. Minden attól függ, hogy járhatatlanná tette e az esőzés az utakat. Ha ez nem következett be, akkor biztosnak tartják, hogy a csata már megkezdődött. A hírszolgálat mostanában igen bizonytalan. Előfordult már, hogy napokig tartó csatákról, véres összütközésekről csak később érkezett jelentés.

Annny azonban kétségtelen, hogy a háboru elérkezett egyik legválságosabb pontjához. — Port-Arturt is most már hatalmasan szorongatják a japánok. Sőt — s a mai híradások között ez a legszenzációsabb — *veszedelmesen közelednek Mukden alá*. Ugy látszik, eltökélték, hogy az esős idő beállta előtt okvetlenül ledöntik az oroszok legnagyobb erősségét. Kevés reményük van az oroszoknak arra, hogy a japán előnyomuló haderőnek ellent tudnak majd állni.

Azok az orosz tisztek, akik Teliszu mellett harcoltak, kijelentik, hogy *sem a japán tüzéségnek, sem gyalogságának párja nincs*. Fürgeségük leírhatatlan, bátorságuk és halálmegvetésük éppen olyan nagy, mint az oroszoké.

A harcmező eseményeiről ma a következő táviratokat vettük:

Hanem ebben a percben az a gondolat fordult meg az agyamban, hátha én most visszaadnám ennek az embernek egy tromfban mindazt, a mit ma részletekben zsebre kellett vágynom.

— De kapitány ur! — mondám oly hangon, mintha a postamesteri kurzus sikeres befejeztéről most tettem volna le a vizsgát — én ide jöttem igazságot keresni és nem hagyom magam elutasítani oly indokolással, mely egy agylágyulásban szenvedő szitakötőhöz sem méltó.

A hivatalos auktoritás ellen elkövetett ilyen merénylet már egy minisztert is kihozott volna a sodrából, mennyivel inkább egy rendőrhadnagyot. Dühösen rám kiáltott:

— Hogy merészel engem itt hivatalomban így sértegetni? Mi?

Ezt a düh-kitörést vártam. Előre léptem s oly ártatlan arccal, mint egy grönlandi diplomata, mondám:

— Hadnagy ur! Miért haragszik? Nem ismeri a magyar közmondást: aki haragszik, annak nincs igaza.

Nem sokáig élvezhettem a kielégített bosszú édes érzetét, mert amint láttam, hogy a hadnagy a csengetyűhöz nyul, fogtam a kalapomat és mélyen meghajtva magamat, köszöntem:

— Alázszolgája!

Niucsvang, június 22. (Reuter.) Hír szerint a japán lovasság szombaton a késői órákban megtámadta Liaojangot. Egy hittérítő azt az értesítést kapta a benszülöttektől, hogy a csata 20-án még folyton tartott és Liaojangot 21 én délelőtt bevették.

Pétervár, június 22. (Hivatalos.) Tegnap keletü táviratában Skriajlov alteugernagy a következőket jelenti Miklós cárnak: A japán hadseregnek tengeri összeköttetését befolyásolandó, június 12-én elindult a Bezobrazov altengernagy zászlóját vivő „Roszija“ cirkálóhajóból, a Gromoboj és Rurikból álló cirkálóhajó-osztály. Június 20 án éjjel az osztály visszatért: Vladivosztocka és parancsnoka a következőket jelenti a cirkálásról: Június 15-én reggel a hajóosztály észak felől közeledett a Szimonoszeki-szorozhoz és a midőn attól 20 mértföldnyire volt, két gőzöst látott meg a láthatáron, melyeket üldözöbe vett, de nem sikerült a hajókat a nagy távolság miatt elfogni. Ugyanekkor egy harmadik hajót is vettek észre. A Gromoboj cirkáló parancsot kapott, hogy e hajót kerítse hatalmába. Az üldözött hajó, mely az Isumimaru nevű szállító-gőzös volt, ismételt felszólítás dacára sem állott meg. Csak a midőn több lövés érte, állott meg, s a rajta levők a tengerbe akartak ugrani. A Gromoboj felszólította e hajó személyzetét a jármű elhagyására, amit két bárkával meg is tettek. Az uszókat a cirkálóhajó egy csolnakja vette fel és a Gromobojra szállította. Az Isumimaru, melynek tartalma több mint 8000 tonna és amely csapatok és hadiszerek szállítására szolgál, ágyúövesekkel elsüllyesztették. A Gromobojtól felvett 105 személyt közt 17 tiszt is volt. E szállítóhajó elsüllyesztése után a Gromoboj még két gőzöst látott meg. Utánuk mentek és elérték őket. Ezek a Szadomaru és Hitahimaru szállító-gőzősők voltak, külön-külön 6000 tonna tartalommal. Az első hadiszereken kívül a táviróosztály legénységét 12 tiszttel találták, továbbá lovakat, pontonokat; a másikon pedig 1000 főnyi csapatot és hadiszereket. A Roszija cirkálóhajó parancsot kapott, hogy kerítse meg a Szadomaru. A Gromobojnak pedig a Hitahimaru nevű gőzöst kellett elfognia. A kísérlet sikerült. Miután a figyelmeztető lövések folytán a hajó meg nem állott, tüzelni kezdtek arra, minek folytán az elsüllyedt. A hajón lévő legénység nem törődött a hajó elhagyására adott jellel és csak több figyelmeztető lövésre kezdtek bárkákat lebossátani. A szállítóhajó igen lassan süllyedt, miért is a Gromoboj utasítást kapott, hogy siettesse elsüllyedését, a mit a Roszija végre is hajtott. A Szadomaru szállítóhajó több figyelmeztető lövés után megállott és a felszólító jelek szerint elegendő számú bárkáját és csolnakját lebossátotta. A bárkákat tul gyorsan bossátottak le, miért is több felkerült. Mások elég embert vettek fel és a látható Szuzima és Iksisima sziget felé törekedtek. A tenger teljesen csendes volt. A Rurik cirkálóhajó parancsot kapott a tisztek, katonaság és legénység felvételére, de csak a hajón lévő négy idegent és 25 tiszteket sikerült felvenni. A többi katona a szállítóhajót nem hagyta el. Erre a Ruszijiának parancsot adtak a hajónak aknákkal való elsüllyesztésére. Mivelhogy a szállítóhajó az első robbanás után nem süllyedt el, parancsot adtak második aknának alkalmazására, mely azután a hajót el is süllyesztette. Meggyőződén, hogy a szállítóhajók dolga el van intézve és a kezdődő sötétség folytán a hajóosztály folytatta cirkálását. Egy japán cirkálóhajó egész idő alatt követte az orosz hajóhadosztály eljárását. Reggel felé a hadosztály a Szangari-szoroz felé való útjában észrevette az Allaton nevű angol gőzöst. E hajó kapitánya a hajóra jött orosz tiszteknek kijelentette, hogy a hajó 6500 tonna szénnel megy Mororanból Singaporere. A legénység kihallgatása, az okmányok áttekintése és a hajónapló hiányos vezetése avval a ténnyel, hogy a hajó előbb hadicsempészetet folytatott Japánnal, kétséget hagyott tartalma iránt. A vizsgálat végett a hajót Petrov hadnagy vezényelte alatt álló katonák kísérlettel Vladivosztocka küldték, hogy ott a kobozmányi bíróság vizsgálja meg a hajó ügyét. Más hajókat a hadosztály cirkálása közben nem látott. Az angol hajón jobb osztályhoz tartozó japán volt, a ki úgy látszott, hogy nem tartozott a hajó személyzetéhez.

Berlin, június 22. Niucsvangból jelentik

4
 hogy Liaojang bevételével az oroszok döntő ütőközvetben véres vereséget szenvedtek.

Szentpétervár, június 22. Orosz részről jelentik, hogy a vafankui orosz vereség után Kuroki és Oku hadseregei egyesültek és az oroszokat Haicseng és Liaojang között megtámadták. A csata az oroszok vereségével végződött, Mukdenben óriási rémület uralkodik, mert a japán sereg már Mukdent is fenyegeti.

Róma, június 22. Az olasz hadügyminisztérium Port-Arthur helyzete felől azt az értesítést kapta, hogy a japán hadsereg mindennap néhány száz méterrel közeledik a várhoz.

Tokio, június 22. Japánban általános gyász uralkodik az elpusztult hajók miatt.

TANÜGY.

Iskolai értesítők.

(Az aradvárosi polgári fiúiskola jelentése az 1903—1904. iskolai évről. Harminckettedik évfolyam. Közli: A l m á s i T. Pál igazgató.)

Az aradi polgári fiúiskola értesítőjét vetjük az idén elsőnek a helyi tanintézetek közül. Az értesítő az elmúlt tanévre vonatkozó bőséges adatok felsorolásán kívül egy érdekes témával foglalkozik, azzal, hogy egy év leforgása alatt életbe léptetik a 7 osztályu polgári iskolát. Erre vonatkozólag az igazgató a következőket mondja:

„A 7 osztályu polgári iskola kérdésével több éven át foglalkoztam értesítőnkben, azért, hogy a szülőket tájékoztassam a dolog állásáról. En a magam részéről mindig reméltem és erősen bíztam abba, hogy a 7 osztályu polgári iskolát okvetetlenül szervezni fogják s így cikkemben mindig biztatólag nyilatkoztam. Mult évi értesítőnkben azonban már nem irtam erről a kérdéstről én sem, mert nem lehetett róla hallani éppenséggel semmit. Azt hitte mindenki, hogy végképpen elejtették a tervet. De — s ezt örömmel jelezhetem — kellemesen csalódtunk, mert most már bizonyos az, hogy a 7 osztályu polgári iskolát szervezik s egy tanév leforgása után életbe is léptetik. Ez alkalommal csupán ezt akartam hírül adni s azért erről a kérdéstről nem is írok egyebet.”

A tanulók éldemsorozatában szembeötlők, hogy a negyedik a) és b) osztály 86 tanulója közül a magyar nyelv és irálytanról éppen harminc kapott elégtelen jegyet. Vajjon mi az oka ennek a feltűnő jelenségnek?

Az intézet jeles tanulói a következők: Bokor István, Ilovszky Jenő (II. a. osztály), Welsch Bernát (II. b. osztály), Allerhand Béla, ifj. Hesz Jenő (IV. a. osztály), Reiser György, Szida György (IV. b. osztály).

(—) Vizsga a siketnémák iskolájában. Orvondetes dolog, hogy Aradon érdeklődnek a szerencsétlen siketnémák sorsa iránt. Kötünik ez abból, hogy a ma délelött lefolyt vizsgálaton igen számosan jelentek meg a polgárság minden rétegéből. Különösen sok hölgyet lehetett látni, kik mindvégig feszült figyelemmel hallgatták a növendékek feleleteit és nem egynek szemében megcsillant a részvét könyve. Megjelentek a vizsgán: Institóris Kálmán polgármester, mint az iskola felügyelő-bizottságának elnöke, végvári Neuman Dániel, végvári ifj. Neuman Adolf, Glück Károly, dr. Brück Gyula, Kovács Vince, Hirschl Zsigmond, Kocsizky Viktor, Szikra Lénárd, Zsupánszki Sztankó esperes, és még számosan. Bevezetőül egy gyermek elmondta azt az imát, amelyet a jótévkért szoktak elmondani s amelyet Csécsi Imre irt. Azután sorban levizsgáztak s végül a Himnusz és a Szózat egy-két versszakát mondták fel. A jelenvoltakra kellemesen hatott a növendékek tiszta, érthető beszédje és az egyes tantárgyakban tett előmenetelők; sőt sokakat meglepte az, hogy a felsőbb osztályokban már földrajzot és természetrajzot, sőt különféle kézimunkákat is tanultak. Neuman Adolf és Hirschl Zsigmond a hallottak hatása alatt az iskola legjobb növendékei között jutalomkönyveket osztott ki.

(—) Vizsga a zenedében. Az Aradi Zenedvelők Egyesülete által alapított és fentartott aradi zenedének évről vizsgálatai június hó 25., 27. és 28-án délelött és délután lesznek. Az intézetnek az idén 145 látogatója volt, kik valamennyien különböző zeneszámokkal fogtak a vizsgán szerepelni.

Az aradi ivóvizről.

(Válassz Schuster Henrik dr. ur cikkére.)

Arad, június 22.

Nagy köszönettel tartozom mélyen tisztelt és nagybecsült kartársamnak, Schuster Henrik dr. urnak, a vízvezetési részvénytársaság igazgatójának, hogy szerény véleményemet választására érdemesíteni kegyeskedett.

Örömmel konstátálom, hogy — bár végső következtetésem nem tartja helyesnek — a cikkemben írottakat nem cáfolja, s így csak teljes határozottsággal állithatom, hogy a víz tisztasága, hőmérséke, keménysége és minősége nem a mesterséges szűrés érdeme, dacára annak, hogy a vízvezetési részvénytársulat a víznek ezen nagyjelentőségű sajátosságaiért, ha a város közönsége a természetesen szűrt vízzel megelégedne, nem áll jót.

Orvondetes továbbá, hogy a „vastalanítást” sem tartja oly elengedhetlen feltételnek, mert a vastalanítás helyett a „mangántalanítást” állítja előtérbe. A vastalanítás felesleges voltát igazolja az is, hogy a kaposztásmegyeri vizet, dacára a Schuster Henrik dr. ur által jelzett, literenként 2—3 mgr., tehát jelentékeny mennyiségű vastartalmának, sem vastalanítják, jó lehet a vastartalom bizonyára ott is változik a nap különböző szaka szerint. Tudomásom szerint annak idején a t. részvénytársulat vezetői a szűrés mellett csak a vastartalommal és ennek súlyos következményeivel — eliszaposodás, a crenothrix gombák tulburjánzása — érveltek s eddigelé a mangántartalmát nem állították előtérbe. A hivatalos chemiai vizsgálat a mangánnak a vízbe még nyomait sem jelzi, csak a szűrőlapokon nyert iszapban konstátálja. Az iszap vegyi vizsgálatát alábbiakban közlöm:

Országos m. kir. chemiai intézet és központi vegykísérleti állomás. Földmívelésügyi m. k. minisztérium.

45
 1897.

Igazolvány.

A beküldő címe: Arad szab. kir. város tanácsa. Tárgy: Szűrő lemezek mosadéka. Pecsét: Szab. kir. Aradváros főorvos pecsétje. Jelzés:

A 1000 száritott tekete maradékban van: Organikus anyag 14.24% (izzítási veszteség). Vas (Fe) 6.16% a többi agyag és homok: ebben carbonatok és mangán vegyületek is foglaltatnak.

Budapest, 1897. január hó 29 én.

Elemelte: Dr. Konek s k. P. H.

Az igazgató:

Dr. Lieberman s. k.,
 kir. tanácsos.

Csodálkozom, hogy az országos magy. kir. chemiai intézet, melynek véleménye mindkét félre szerződésileg kötelező s amelyet Liebermann dr., a közegészségtan professzora irt alá, a mangán-vegyületek mennyiségét nem fejezi ki percentes számokban s csak mellékesen és utolsó helyen említi fel, holott Schuster Henrik dr. igen tisztelt kartársam 78% mangán-oxidot és oxydult taláit a szűrő lapokon és a csövekben lerakodott iszapban!

Nezetem szerint akár a vasat, akár a mangánt tesszük felelősekké a viemizériákért, nem változtat azon a hygiene oly sokat hirdetett kardinalis tételén, hogy a természetesen szűrt, jó ivóvizet szükségtelen a mesterséges szűréssel kockáztatni. Azt vélem és ismélem, hogy a vastalanítás és mangántalanítás céljából végzett szűrésnek része van a „viemizériákban”; ha a víz nem érintkezne annyit a levegővel, ha elhagynók a süritett levegővel az oxydálást, kevesebb vas és mangán csapódna ki és az utóoxydatio is kevesebb lenne. A belső és külső vezetékek rendszeres tisztítása mellett a természetesen szűrt vízzel se lesz több kalamitásunk, mint eddig volt.

Könnyű lenne ezt eldönteni úgy, hogy a

vezetékek előzetes alapos és ellenőrzők kitéstítása után, egy ideig szűrés nélkül használnók a vizet. Ebből a közegészségre semmi hátrány nem származnék. Ha azt tapasztalnók, hogy tényleg így sokkal nagyobb mérvű lesz a csövek eliszapolódása s gyakrabban lesz a víz zavaros, úgy még elég időnk lesz a szűrésre visszatérni. De akkor aztán úgy kell ám a vizet „mangántalanítani”, hogy a közkörházéhoz hasonló nyomorúságok be ne következzenek.

Ha a vízvezetési részvénytársaság előre tudta azt, hogy a mi speciálmangános vizünk a csöveket a szűrés dacára bizonyos mértékig el fogja iszaposítani, miért nem figyelmeztette a közönséget, hogy a házi vezetékeket is tessék tisztíttatni, illetve miért nem végeztette azok kiöblítését?

A kórházi vízhiány okát illetőleg, én nem irtam, hogy a víznek nincs kellő nyomása, meggyőződötünk róla, hogy ebben nincs hiba. De állítom, hogy a vízhiány oka igenis a belső vezetékek csaknem teljes eldugulása volt, mert másképp el nem képzelhetem, miért szűnt meg egy csapásra a baj, mikor a rongteteg iszapot a csövekből eltávolították? Azt hiszem, hogy ezt Shuster Henrik dr. mélyen tisztelt kartársam legalább mint „magánember” mégis csak elismerhetné.

Ha olcsóbb természetesen szűrt vizet kapnánk, úgy nem volna jogunk panaszkodni, de a mostani állapotok mellett a baj orvoslására kell törekednünk.

Évvel részemről a vitát befejeztem. Céloom csak az volt, hogy a városunk sorsát intézők figyelmét erre az ügyre tereljem s a közérdeknek hasznára váljak.

Dr. Posgay István.

Öngyilkos hegedűművész.

(Az elküldött kintornás.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 22.

Budán, a Kerék-utca 87. szám alatt, piszkos környezetben, szörnyű nyomor között lett öngyilkos ma éjszaka egy hányatott életű művész. Valamikor régen gyönyörű sorsot szerzett neki a művészete, utóbb ez döntötte őt a legrettenetesebb nyomorba. Szinte percről-percre züllött, ivott, részegeskedett, éhezett, míg végre is annyira rongyos, züllött kinézésű lett, hogy tisztességes társaságba meg nem jelenhetett, verklis lett, s járta be az utcákat, házakat, gyűjtötte kalapjába a filléreket. Most azonban már öreg lett és annyira szégyelte önmaga előtt ezt az életkudarcot, hogy ma éjszaka kiment az udvarra és mellbelötte magát. Haldokolva vitték a kórházba.

A kintornást Szaujer Rezsőnek hívják. Negyven év előtt, 1864-ben szerepelt először mint hegedűvirtuóz. A huszéves fiúnak roppant nagy volt a sikere, hullottak elé a tapsok, virágok és aranyak. A legközelebbi fellépését már a Vigadóban tartotta nagy közönség előtt. A következő esztendőben egy igen gazdag nagy kereskedő felesége vette gondjai alá a fiatal művészt és ígérte, hogy a szerelméért évi apánást ad neki. A nagykereskedőné sikert aratott az ajánlatával, Szaujer Rezső elcserélte a szívét egy pénztárcával, amely azonban — megkell hagyni — igen dus tartalmu volt.

Ot évig voltak együtt az asszonynyal, akkor Szaujer Amsterdamba ment hegedülni. Ez volt életének a fénypontja. Óriási sikert aratott, bálványozták, elhatározta, hogy vissza sem jön Magyarországra. Órákat adott előkelő családoknál s havonként igen sok pénzt összekeresett. De nyugtalan vére itt sem hagyta megnyugodni, harmincöt éves korában Amerikába ment, ahol megnősült. Egy Wiener nevű német leányt vett el feleségül, nem szívesen ugyan, de a leány fivérével golyót emlegettek, ha a művésznak eszébe jutna elhagyni a leányt, a kit kompromittált.

A házasság azonban nem hozott sok szerencsét, Amerikából Londonba mentek, akkor már negyvenöt éves volt Szauder. Megunta az asszonyt, elszökött előle Budapestre. De akkor már igen züllött volt. Évekig járt egy ruhában, meg végre az is lekopott, kénytelen volt a kintornára adni a fejét, napi egy koronáért csavargatta a muzsika rozkilincsét.

Tegnap lett hatvan esztendő. Végig gondolta az egész életét, megundorodva önmagától és öngyilkos lett. Levelében is ezzel okolja magát.

MULATSÁGOK.

(=) **Érettek táncvigalma.** Az aradi főreáliskolának érettségét tett tanulói ma este táncmulatságot rendeztek a Központi szálló disztermében. A mulatság szűk körű volt s nem a résztvevők nagy száma folytán, hanem a fesztelenség, a pompás hangulata és a kedélyes vigasága folytán volt felsőrangú. Mostanában nem vics világoz viradatig táncolni, miután két óra tájban már derül az égbolt. Hát a realisták nem is sokat adtak erre a báli kakasszóra s a társaságukat késő reggelig tartotta össze a jókedv. A mulatságon a következő hölgyek vettek részt:

Leányok: Boros Malvin és Zelma, Balla nővérek, Boros Emma, Kovács nővérek, Sármezey Micke, Szathmáry Erzs, Szeberényi Aranka, Szathmáry Sata, Alesz Ilonka, Reicher nővérek, Vincze Margit.

Asszonyok: Boros Vidáné, öz. Boros Bénié, Balla Alajosné, Kovács Jakabné, Sármezey Ákosné, Szathmáry Jánosné, Szathmáry Mihályné, Szeberényi Józsefné, Reicher Károlyné, Vincze Miklósné.

(=) **Érettségi bál.** Az aradi királyi főgimnázium folyó tanévben végzett növendékei június hó 24-én pénteken, a Központi Szálló nagytermében zártkörű **érettségi bált** rendeznek. A tánc kezdete este 8 és fél órakor. Családjegy ára 6 korona, a mely a meghívó előmutatása mellett váltható.

(=) **Az ujszentannai polgári olvasókör** június hó 29-én, Péter Pál napján, saját pénztára, a községi szegény alap, s az ujszentannai vöröskereszt együttes fiókja javára mulatságos és változatos műsorral összeállított délutáni népnepélyt és utána zártkörű táncestélyt rendez.

(=) **A bur-asztaltársaság** melynek célja a szegény elaggott, munkakeptelen polgárok és nők segélyezése, június hó 12-én tartott nyári mulatságán a következő felülfizetések történtek:

Glück Károly 10 korona, Szilágyi Jakab, Neuman testvérek, Nikodem János, Urban Iván, Szabók szakegylete 5—5 korona, Aradi első takarékpénztár, Aradi ipar és népbank, Aradi polgári takarékpénztár, Aradmegyei takarékpénztár, Széchenyi gőzmalom, Ifj. Kintzig János, N. N., Keppich Zsigmond, Schlécs Sándor, Kláár Ferenc, Klein Ignác, Ritter Dániel, Steiner Ferenc, Fábian László 3—3 korona, Kohn N., Steiner N., Olvashatlan aláírás, Olvashatlan aláírás, Olvashatlan aláírás, Bing Vilmos, Magyarai Ferenc, N. N., Müller N., Domány J., Vársárhelyi Béla, Fodor és Reisinger, Walder Gyula, Maffei Géza, Färber Lajos, ifj. Deutsch Mór, Földes Lajos, Nagy János, Weisz Dávid, Kovács István, Csaka Frigyes, Weisz Márton, Katinka József, Szivolics János, Böhm Samu, Mózes János, Szabáry Márk, Eckert Fülöp 2—2 korona, N. N., Háu N., Pelegrini Dávid, Varga József, Münz F.-né, Pölczl M., N. N., Páris Lajos dr., Román N., Illics testvérek, Lengyel testvérek, Glück Dezső, Lázár Arnold, Mózes Gyula, Ransburg Sándor, N. N., Glézinger József, Adler Andor, I. T. L., Lengyel N., Kitényi C., Weinberger Ferenc, Reinhardt F., Záray Géza, Steigerwald A., Kneffel K. és fia, Scherhag Jozsefin, Wárha László, Guttman N., Rossi Pál, Bing és Löbl, Rudkovszky Ferenc, Hoffmann Antal, Geller J., Jakabfi és társa, N. N., Verboš N., Matusek N., Wolf Ferenc, Karácsonyi Antal, öz. Bárti Károlyné, Müller J. és fia, Balog Dávid, Wild Ferenc, Mazurek Gizella, Samala György, Herceg Esztiike 1—1 korona, Oppenheimer József 60 fillér, Heller N. Heszó Béla 40—40 fillér, Schwarz Béla, Czompa

Szidónia, Mazarek Rezső, Nyári Atanász, N. N., Madarász Károly 20—20 fillér, ezenkívül a rendezőség személyenként 1—1 koronát fizetett felül, melyekért halás köszönetet mond az elnökség.

(=) **Gutenberg-népnepély.** Az aradi nyomdászok szakegyületének vizsgálói bizottsága szerényen készül az augusztus 14-én, kedvezőtlen idő esetén augusztus 20-án, Szent István napján megrendendő **Gutenberg népnepélyre.** Érdekes, gazdag műsora lesz a nyomdászok mulatságának, mely délután a kiserdőben kezdődik versenyekkel, virágcsatával, tombolajátékokkal, este pedig táncvigalommal folytatódik a városligeti vendéglő nagytermében. A napokban összeállítják az ünnepély teljes műsorát és falragaszokon tudatják a közönséggel. Az az érdeklődés, melylyel a nyomdászok eddigi mulatságait kísérte a közönség, bizonyára az idei ünnepélyen is meg fog nyilvánulni, amire a buzgó, faradhatatlan rendezőség bizonyára rá is szolgál.

Egy Habsburg-sarj regénye.

(Wallburg Ernő br. önmagáról.)

Arad, június 22.

Wallburg Ernő báró, ez a kalandos multu ember, a kinek ereiben Habsburg vér csörgedez, vaskos könyvet adott ki a maga ügyéről. Mindjárt a könyv címtáblája, a mely fekete sárga, elárulja, hogy tulajdonképpen kiknek a figyelmét akarja felhívni. A monográfia, a mely német nyelven jelent meg, a következő hangzatos címet viseli: „Egy birói tévedés! Egy főhercegi sarj leleplezése. Wallburg báró — atyjának, Ernő főhercegnek morgantikus házasságáról. Irta ő maga.”

A szerző bő részletességgel elbeszéli a könyvben az ő sorsát. Elmondja, hogy **Ernő** királyi herceg 1853. április 26-án Laibachban egyházi leg megesküdt bessenyoí **Skublits** Laurával. E házasságból négy törvényes gyermeke született: Laura, Ernő, (a könyv szerzője), Henrik és Klotild. Gyermekekorukban apjuk neveltette őket. Ernő, majd később Rajner királyi herceg titkára, volt a gondnokuk. A mikor Wallburg Ernő báró a straszi felsőbb katonai intézetben tanult, gondnoka megparancsolta neki, hogy ha kérdik, kik a szülei, mondja, hogy apja cs. és kir. ezredes volt, a ki 1866-ban elesett Königrätznél s hogy Ernő királyi herceg csak jóakarója.

Wallburg Ernő báró öccse **Henrik** ifjúságában buskomor lett s mint járásbirósági gyakornok 1888-ban öngyilkosságot követett el. **Klotild** testvérét 1884-ben feleségül kényszerítették **Pegger** dr. linczi orvoshoz, a ki Rajner királyi hercegtől huszezer forint hozományt kapott. **Pegger** halála után 1894-ben feleségül ment majdangradí **Szimics** Jenő kapitány magyar királyi testőrhöz. Az ő házuknál van Wallburg Laura is, a kinek elborult az elméje.

Wallburg Ernő báró elvégezvén a katonai iskolát, egy pozsonyi gyalogezredbe került. Itt kapta meg gondnokának, **Gall** királyi hercegi titkárnak azt az értesítést, hogy megkerült az anyakönyvi kivonata. E szerint az ő apja Wallburg Károly báró porosz tiszt, anyja pedig **Hugonay** Laura grófné. Ez az anyakönyvi kivonat, mondja Wallburg báró, nyilvánvaló hamisítás, mert Wallburg-család soha sem volt Poroszországban.

Már 1877. óta Wallburg báró minden évben szabadságot kapott, hogy Bécsbe utazhassék. Bécsben mindig **Rajner** királyi herceg palotájában kapott két szobát, vagy ha szállóban lakott, a királyi herceg titkára fizetett érte. Mint hadnagy, sok adósságot csinált, de azért Rajner herceg több ízben rendezte vagyoni viszonyait, sőt egyszer két pompás lovat is ajándékozott neki. Végre adósságai miatt felszólította őt a királyi herceg titkára, hogy lépjen ki a hadseregből. Ezt meg is tette.

A polgári életben eleinte ügyvédeknel irnokoskodott Bécsben, majd neveio lett egy gyárosnál. Időközben atya, Ernő királyi herceg visszavonult a nyilvánosságtól és testvérhez, Henrik királyi herceghez költözött Bozenbe. Wallburg báró ott föl akarta keresni, de csak a titkárral beszélhetett, a kinek útján több ízben kapott nagyobb pénzbeli segítséget. Bozenből kiutasították s Bécsben is intést kapott a

rendőrségtől, hogy ne utazzék Bozenbe. O mégis kijátszotta a tilalmat s Henrik herceg keréjébe lopózkodott. Egyszerre a két királyi herceg elé került. Apja nagyon megindult a látásán s Henrik azt mondta neki, hogy menjen a szállóba s ott várja be az intézkedését. Ekkor kétezer forintot kapott. Azután vasuti hivatalnok lett Nemsokára azt a szomorú hírt kapta, hogy jóakaró nagybátyja, Henrik királyi herceg tragikus módon meghalt.

Wallburg báró Bécsbe költözött családjával, mert már előbb megöcsült. Másolással kereste kenyerét. Már a nyomor is beköszöntött hajlékába, a mikor váratlanul pártfogója akadt **Montleart** Vilma személyében, a ki nagynénje volt Ernő királyi hercegnek s így az ő rokona is volt. A hercegnő mindig mint rokonával beszélt vele s bőségesen támogatta őt. Wallburg Klotildnál van egy levél, a melyben Montleart hercegnő megírja neki, hogy az ő apja Ernő királyi herceg s ő és testvérei törvényes gyermekek.

Wallburg Ernő Bozenben titokban találkozott édesanyjával, a ki rendkívül melegen fogadta, de panaszkodott, hogy minden lépését szigorúan ellenőrzik az udvar kémei. A mikor meghalt Montleart hercegnő, ismét nyomorba jutott Wallburg báró. Beült omnibusz kalauznak, majd istállómeister lett ugyanott, 1899-ig maradt ebben az állásban. 1899-ben meghalt Bozenben Ernő királyi herceg; leányát, Wallburg Klotildot nem bocsátották be a beteghez, csak akkor, a mikor már utolsó perceit élte.

Miután Ernő királyi herceg hagyatékából semmi sem jutott a Wallburg-családnak, elhatározta Ernő báró, hogy érvényesíti jogait. Ehhez elsősorban szüksége volt apjának házassági anyakönyvi kivonatára. Megismerkedett a vele egy házban lakó **Staudinger** Miksa ügyvédekkel s együtt folytatták a kutatást. Bécsben megtudták **Dobner** lelkészről, a ki annak idejében gyóntatója volt Wallburg Ernő néhai anyjának, hogy Ernő királyi herceg Laibachban kötött házasságot. Odautaztak tehát s bemutatkoztak **Ivanetics** katonai lelkésznek. Az ő engedelmével kutattak a katonai anyakönyvekben. Az 1857-ik évről szóló kötetben fölűnt nekik, hogy két lap ki van szakítva. Egy nap megtalálták ezt a két lapot egy másik kötet táblájának belső rekeszében. **Staudinger** eltulajdonította a lapokat, a mikor látta, hogy Ernő királyi herceg házasságára vonatkoznak. Wallburg Ernő báró könyvében fotográfiai másolatban megvan ez a két anyakönyvi lap, a mely bizonyítja, hogy Ernő Károly osztrák főherceg 1858. április 26-án megesküdt **Skublits** Laurával, a ki a házasságkötéskor Wallburg Laura nevet vette föl.

E házassági levél birtokában, megindította Wallburg báró az eljárást, hogy megkapja Ernő királyi herceg sok milliónyi hagyatékát. Ennek folytán bűnügyi porbe fogták őt és **Staudinger**, azzal vádolván őket, hogy anyakönyvi kivonatot hamisítottak.

Pörük már ismeretes, mert a budapesti törvényszék is foglalkozott vele. Wallburg báró budapesti szereplése is annyira köztudomásu, hogy nem ismeretjük. Így végzi be könyvét a szerző: „Ez a regénye az elhagyott, eltaszított s vérrokonaitól jogaiban megrövidített Habsburg-sarjnak!”

SPORT.

+ **Az Aradi Turista Egyesület** legközelebbi kirándulásai a következők: **Június 26.** (vasárnap.) Pankota, Kaszoja, Hegyes, (Hegy-parti.) Találkozás és indulás a pályaudvaron reggel 6 óra 25 perckor; érkezés Pankotára reggel 7 óra 47 perckor és Kaszojára érkezés délelőtt 9 és fél órakor. Innen gyalogparti a Hegyesre, érkezés délben. Ebéd. Indulás vissza. Kaszoján át Pankotára és vasúttal 5 óra 21 perckor tovább Aradra, hol megérkezés este 6 óra 49 perckor. Élelmit mindenki magával hoz. Vasúti és kocsiköltség 3 korona. Közös költség 50 fillér. Jelentkezési határidő június 24. Vezető dr. **Schmidt** János. **Július 2—3.** Kirándulás Acucára és Izbuk időszaki forráshoz. Program közölve lesz. **Július 3.** (Vasárnap.) Baracka, Kladovo völgy. Találkozás és indulás a pályaudvaron reggel 7 óra 21 perckor. Az állami szőlőtől P

megtekintése. Séta a kladovai majális telepig. Júniális. Tánc. Játékok. Erdőparti. Indulás vissza este 8 órakor, érkezés Aradra 8 óra 50 perckor. Jelentkezési határidő július 2. Vasúti költség és közös költség 90 fillér. Vezető Riff Gyula. A kirándulásra jelentkező vendégek (nem egyleti tagok) szívesen láttatnak. Jelentkezni lehet minden kirándulásnál úgy a vezetőnél, mint az egyesület igazgatóságánál írásban vagy szóval a hivatalos órák alatt minden kedden és pénteken délután 4—5 óráig.

— Az Aradi Torna-egyesület választmánya 23-án, csütörtökön délután 6 órakor a főreáliskola tanári szobájában (liceumi főbejárat balra) ülést tart. Fontos tárgyak lévén napirenden. a választmány teljes számban való megjelenését ezután is kéri az elnökség.

A király és az utbiztos.

(Amerikai történet a királyunkról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Egy amerikai előkelő újságban olvassuk a következő sikerült történetet Ferenc József királyunkról. Hogy igaz-e, arról persze nem kezeskedünk. A fődolog az, hogy igazán jóízű história.

Schönbrunnban — így szól az amerikai újság híre — van a császári kastély, amelyben Ferenc József király a legszívesebben időzik. Ha Bécsben van és a kormányzás gondjai ezt megengedik, azonnal átköltözik pihenni a bécsi palotából az egy óra járásnyira fekvő Schönbrunnba.

Az utóbbi hetekben, különösen a tavaszi esőzések idejében sokat kellett a királynak szenvednie a Schönbrunnba vezető ut hallatlanul elhanyagolt állapota miatt. Az udvar részéről több ízben panaszt tettek ebben a dologban a városi hatóságnál, de a panaszok mitsem használtak, mert az utjavítás kérdésének annyi hivatalos fórumon kellett átmennie, hogy csak hónapok múltán került volna a sor a schönbrunni ut jókarba hozatalára. A király tehát elhatározta, hogy a városi utbiztosot megleckézteti egy jóízű tréfa keretében.

A minap korán reggel táviratot kapott Bécs város utbiztos, hogy tartsa magát készen arra, hogy déli 12 órakor a király elé megy audienciára Schönbrunnba, amely célból udvari fogat fog érte jönni. Az utbiztos urat szinte elkábította a saját maga óriási fontosságának tudata és három órát szentelt arra, hogy felséges uralkodója előtt kellő parádében jelenhessen meg. A legújabb divat szerint fecske farku kabátot, két gombra járó fehér mellényt, fehér nyakkendőt és finoman himzett, fényesre vasalt, ragyogóan fehér inget, fényes cilindert és lakcipőt öltött. Pontosan a megállapított időben nyitott udvari fogat állott meg a ház előtt és noha az égbolton csak úgy lógtak az esővel fenyegető fellegek, az udvari lakáj figyelmeztette az utbiztos urat, hogy felső kabátot nem szabad öltenie, mert ezt a császár már csak azért sem szereti, mivel olyant ő maga sem hord sohasem. Az utbiztos ur természetesen inkább halálra fagyott és bőrig ázott volna, semhogy felséges császárt megsejtse és otthon hagyja a felső kabátját.

Amíg a fogat Bécs város utcáin robogott végig, minden a legnagyobb rendben ment, mert azt utcák tisztára voltak söpörve és az utbiztos ur csak úgy dagadt a büszkeségtől, mikor minden szem reá tapadt a nagyforgalmu város utcáin. De mikor a fogat kiért a Schönbrunn felé vezető országútra, a dolog hirtelen megváltozott. Ámbár az uttest tele volt kátyuval, a kocsis belecsapott a lovak közé és azok nyaktörő sebességgel vágattak végig az uton kátyuból kátyuba, pocsolyából-pocsolyába, a míg az utbiztos ur frakkja, ragyogó fehérségű inge és gallérja, de még a szakállja és szemöldöke, orra és füle tele lett sárral. Hiába kiáltott a kocsisra, hogy lassabban hajtson. Az föl se vette, sőt még gyorsabb vágatásra nógatta a tüzes paripákat s mintha a legmélyebb kátyukat kereste volna ki, hogy an-

nál több sarat loccsanthasson a szegény, homlokig mocskos utbiztosra.

A fogat így hihetetlenül gyorsan érkezett Schönbrunnba, de az utbiztos olyan állapotban volt, hogy szomorúság volt reá nézni. Sáros volt fényezett topánkájától egészen a köcsögkalapja kivasalt tetejéig. Mégis a kastély bejáratánál várta már a császári hopmester és minden ellenkezése dacára azonnal a király elé vitte.

— Csak nem mehetek ilyen állapotban a fölséges ur elé, — szolt a boldogtalan ember — inkább meghalnék!

— Ugy kell jönnie, ahogyan van, — válaszolt a hopmester — mert a császárt nem lehet megvártni — s amint a hopmester a még mindig ellenkező utbiztosot betolta egy szobába, mo solyogva elibe jött a császár és barátságosan megszorította a kezét.

— Azért hívtam, — szolt a fölséges ur — hogy a schönbrunni ut gyalázatos állapotáról beszéljek Önnel. De előbb ebédelünk. Néhány hölgy van az ebédlőteremben s azoknak bemutatom.

— De fölséges uram, csak nem mehetek hölgyek közé olyan állapotban, mint egy mangalica!

— Csak jöjjön — kacagott a király — én magam sem nézek ki jobban, ha Bécsből ide kijövök és ha a hölgyek egy nyakig sáros császárral meg tudnak békülni, akkor bizonyára elbirják azt a látványt is, amit egy hasonló állapotban levő utbiztos nyujt.

Az ezután következett óra volt a legkinosabb az utbiztos életében és abban végigszenvedte a kinyitott huzatás valamennyi gyötrelmeit. Másnap azután már háromszáz munkás dolgozott az uttest helyreállításán.

Eddig az amerikai történet királyunkról. Ha nem is igaz, de amerikai leleményességgel van kitalálva.

A debrecen-galaci konfliktus.

(A miniszterelnök beszéde.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 22.

Két napja folyik a magyar képviselőházban az a fiók-obstrukciónak nevezhető mozgalom, amelyet a parlament ellenzéke Tisza István grófnak a galaci konzul átirata ügyében tett nyilatkozata folytán indított, hogy megvédje a magyar nyelv azon jogát, amelyet a fenti nyilatkozat által sértve látott. A fiók-obstrukció befejező akkordja a képviselőház mai ülésén hangzott el, amennyiben Tisza István gróf itt tette meg Bakonyi Samu és Bernáth Béla interpellációi folytán azokat a nyilatkozatokat, amelyek a konzuli nyelvkérdés vitájának véget vetettek.

A képviselőház ülésének e részéről budapesti tudósítónk a következőkben számol be:

A mentelmi ügyek lefárgyalása után, két óra tájban került a sor a galaci átirat dolgában bejelentett interpellációkra. Az előzetes megállapodás értelmében a Kossuth-párt nevében Bakonyi Samu hosszabb beszéd kíséretében terjesztette elő interpellációját, majd Bernáth Béla interpellált a nemzeti párt megbízásából.

Tisza István gróf miniszterelnök a két interpellációra együttesen adta meg a választ. Először is hangsúlyozza, hogy a diplomáciai képviselő által használt szolgálati nyelv kérdése nem absorbeálja azt a másik kérdést, hogy úgy a diplomáciai, mint a kereskedelmi külképviseletben a magyar elem minél jobban érveljen. (Általános helyeslés.) Más azonban az az elvi álláspont, hogy ha az egyik hatóság a másik hatósághoz oly átiratot intéz, amely neki valamely oknál fogva nem felel meg, ak-

kor az a teendő, hogy az illető hatóság jelentést tegyen és a netán elkövetett sérelem orvoslását követelje. (Zaj a baloldalon.)

Íde tartozik elsősorban a saját ügykörében elintézni az átiratot, (Ellenmondások balról) mert azzal, hogy azt visszautasítja, nem bünteti meg a másik hatóságot. A galaci konzulra közömbös az, hogy Ekl József hol állhat sor alá, de a debreceni polgármesternek kötelessége az ottani polgárok közügyeinek elintézéséről gondoskodni. Hangsúlyozza, hogy a magyar kormány kötelessége fellépni egész súlyával és kell, hogy magára vállalja a teljes felelősséget, de csak akkor, ha ily értelmű, vagy bármely sérelem történt. A konkrét esetben azonban ilyenről nem lehet szó.

Az 1848-iki és 1791-iki törvények kimondják, hogy ő felsége nem fog idegen nyelvet behozni, de ezt sem azok, akik meghozták, sem akik alkalmazták, a külügyi képviselőre nem értették. O, amikor elfogadja, és eltűri, hogy a külügyi képviselő nyelve német, jó társaságban van, mert e törvénysértést először Deák Ferenc és Andrássy Gyula követték el, akik az 1867-iki kiegyezést életbe léptették. A kormányok Deák Ferenc-től kezdve a mai napig, Bánffy Dezső báró, Széll Kálmán és ő maga is így jártak el a multbar, t. i. elismerték diplomáciai nyelvnek a német nyelvet. (Igaz, ugyan! jobbról.)

Az ügy érdemére nézve ismételen kijelenti, hogy helyesen járt el, mikor a polgármestert utasította az átirat elintézésére, sőt azt is kijelenti, hogy a jövőben is szigorúan meg fogja torolni az ilyen esetet. Nem tesz szolgálatot a hazának az, aki ilyen ügyek előhurcolásával a tanácskozást megakasztja és megakadályozza a kormányt nemzeti politikájának megvalósításában. A törvényhozásnak módjában van intézkedéseket tenni ennek az állapotnak megváltoztatására, de még az be nem következik, addig törvényes az eddigi gyakorlat. Kéri végül a pártokat, hogy ne engedjék a szenvedélytől elvakított magukat, hanem dolgozzanak vállvetve a magyarság megerősítésére. (Zajos helyeslés jobbról.)

Bakonyi Samu és Bernáth Béla nem veszik tudomásul a miniszterelnök választát.

Elnök szavazásra teszi föl a kérdést, hogy a Ház tudomásul veszi a miniszterelnök választát, vagy nem? Kubik Béla azonban ekkor névszerinti szavazást és egyáltalán a szavazásnak holnapra halasztását kérte.

Az elnök erre az ülést délután 4 órakor berekesztette.

Két önkéntes tragédiája.

(A tébolyult és az öngyilkos-jelölt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Két fiatal életen gázolt keresztül a sors gyors egymásutánban. Mindkettő szépen kezdte életét, sok reménységgel indult neki a jövőnek s mindkettő már pályája kezdetén kitért s nevét kitörliék a társadalom könyvéből.

Megirtuk lapunkban B. L. nagyváradai tüzerönkéntes szomorú esetét. A szerencsétlen fiatal ember, a ki végzett joghallgató, intelligens ur család sarja, rettenetesen megtévedt. Lopásra vetemedett. A temesvári önkéntes iskolában egyik bajtársának nadrágját lopta el. Nagyváradon derült ki a dolog s a jobb sorsra érdemes fiatal embert letartóztatták, s várbeli helyőrségi fogházba vitték. Egy hónapig volt a garnizon fogházban, a mikor a fogházőr gyanus tüneteket vett észre az önkéntesen. Napokig nem vett magához táplálékot, szótlanul feküdt cellájának deszka ágyán s a rendes napi séát nem végez-

te. A profosz jelentést tett az ügyeletes ezredvosznak, a ki titokban több napon át megfigyelte az önkéntest. Megfigyelésének eredményeül megállapította, hogy B. L. csendes tébolyban szenved. A letartóztatás, jövőjének romlása annyira hatott lelkére, hogy tébolyba esett. A szerencsétlen fiatal embert orvosi rendeletre a katonai csapatkórházba szállították.

A csapatkórház földszintjén van egy nagy vasrácsos ablaku megvasalt ajtaju szoba. A helyőrségi fogház beteg rab katonáit szokták itt elhelyezni. Ide szállították B. L. önkéntest is, de állapotában semmi változás sem állott be. Egész nap az ágyon fekszik, kezét zsebébe mélyeszte. Néha mormol valamit, de aztán elcsendesedik. Választ semmi kérdésre sem ad, mióta a kórházba került, még nem tudtak egy szót kicsikarni belőle.

A szerencsétlen önkéntest minden valószínűség szerint felülvizsgálják s elbocsátják a katonaságtól. Minthogy beszámíthatatlan állapotban van, bünvádi keresetet nem indítanak ellene.

A másik önkéntes *Eckstein Hermann* a 37-ik gyalogezred 8-ik századának képlárja. Az elmúlt esztendőben szolgálati fegyverével meglötte magát. Az öngyilkosjelölt a biztos gyógyulás útján van s pár hét múlva elhagyja a csapatkórházat. *Eckstein* kálvária-járásának másikké sze felgyógyulása után következik. Civilkori könnyelműsége miatt vizsgálatot indítanak ellene, a hadbíróság pedig az öngyilkossági kísérletért fogja megbüntetni. A katonai büntető törvénykönyv szerint az öngyilkossági kísérletért rangvesztés és legjobb esetben egy hónapi garnizon fogház jár. *Eckstein Hermann* felgyógyulása után átkísérik a helyőrségi fogházba s a hadbíró hamarosan fog ítékezni felette.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Csütörtök: *Vénusz istenasszony*, színmű.
Péntek: *Vénusz istenasszony*, színmű.
Szombat: *Vénusz istenasszony*, színmű.

* **A cár és a mikádó.** A nyári színikör tájkán a színpadi próbák ideje alatt sűrűn bangzik fel a japánok és oroszok melabus vagy harci éneke. A társulat összes tagjait foglalkoztató darab, mely az orosz és japán háború kiemelkedő mozzanatait hozza színre, az idei nyári évad kiemelkedő műsor-darabja, melynek öt képe nemcsak drámai szempontból, de ami a változatos és díszes kiállításait illeti, az alkalmi darabok sablonos nivóját messze túlhaladja. A főbb szerepeket *Aranyossy Janka*, *Follinuszné, Zilahy Terenyei, Bónis, Arkossy, Győre, Szadai* és *Lageti* játsszák, különösen a két utóbbi hatalmas komikai erejükkel tűnnek ki. A darab zenei részét japán és orosz dalok gazdag változatban képezik, s még a japán és az orosz nemzeti tánc is tarkítja és eleveníti az egyes felvonásokat. Az első kép „A hadüzenet Tokióban”, a melynek izzó légkörében játszódik le a japán nép harci riadoja. A második kép a cári palotában játszódik és a háború vezetői közötti versengés és intrika hü képét nyújtja. Felette mozgalmas a harmadik kép, mely a csataterületen uralkodó és az orosz hadsereget megbénító korrupció jelenségeit megkapó és szatirikus formájában jellemzi. A látványosság és a fényes kiállítás a harmadik kép mellett gazdagon nyilvánul meg a negyedik képen, mely a „Petro-pavlovszki” orosz hadihajó elsüllyedését, Makarov tengernagynak és Wereschagin világhírű orosz festőnek halálát tünteti föl; végül az ötödik képen, mely a kiuncai híres japán győzelmet mutatja be megkapó jelenetekben. Az érdekes darab hétfőn kerül bemutatásra.

* **A Vénusz istenasszony** nagy sikere következtében a hét többi napjára is ezt a darabot tűzte ki műsorra *Zilahy* igazgató. A darabban előforduló mozgalmas jelenetek, táncok és fényes dekorációk nagy hatással vannak a közönségre, amely estéről-estére csaknem szüntelenig megtölti az arénát.

A Galgóczy táborszernagy testvére

(A cigányprimás felesége.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 22.

Van-e testvére *Galgóczy* táborszernagnak, vagy nincs? Ez a kérdés foglalkoztatja ma délelőtt óta egész *Lembergnek* a lakosságát egy csinos kis botrány folytán, amelynek szereplői: egy cigányprimás felesége, aki a táborszernagy nővérének nevezi magát, és maga *Galgóczy*. Noha valószínűtlen, hogy a táborszernagy cigányprimással álljon sógorságban, a lengbergi rendőrség mégis nagy zavarban van, mert az asszony meggyőző makacssággal bizonyítja a maga igazát.

Az érdekes ügy előzményei a következők:

Tegnap délután egy kopott, lerongyolott asszony jelentkezett *Galgóczy* táborszernagy lakásán, bebocsátást kérve. A szolgaszemélyzet nagy nehezen tévyleg a táborszernagy elé bocsátotta az asszonyt, aki erre röviden előadta, hogy neki pénz kell; ezt a kívánságot pedig azzal okolta meg, hogy nőtestvére *Galgóczy*nak. Egyébként felesége *Horváth János* cigányprimásnak, s Magyarországról való.

A táborszernagy a követelő hangon előadott kérelmet elutasította, annál is inkább, mert neki tudomása szerint nincsen nővére, és így azt hitte, hogy vagy szédelővel, vagy elmezavarodottal van dolga. Az elutasítás után az asszony kiabálva fenyegetőzni kezdett, mire a táborszernagy a rendőrség segítségét vette igénybe, hogy megszabaduljon tőle.

A rendőrségen kihallgatták az asszonyt, aki elmondta, hogy urának Magyarországon háza és földje volt, de mindenét elárverezték. Ő maga már négy hét óta a legnagyobb nyomorban él, öt napja éheznek, mert nincs pénze a betevő falatra sem. Ezért határozta el, hogy bátyját keresi fel segélyért.

A szegény asszony kihallgatás közben el is ajult. Az elősiető orvosok megvizsgálták, és konstatálták, hogy az éhségtől végleg el van gyengülve. Legalább három napja lehet, hogy nem evett. A dologban a legérdekesebb az, hogy *Galgóczy* azon állításával szemben, hogy neki nincs nővére, és hogy ő *Horváth*né sohasem látta, az asszony erősen ragaszkodik állításához, és olyan intim dolgokról tud, amelyekről a táborszernagy családtagjain kívül alig tudhat valaki.

A lengbergi rendőrség, amely természetesen misztifikációt sejt a dologban, megkereste *Horváth*né illetékes hatóságát, hogy bővebb adatokat kapjon a *Galgóczy* táborszernagygyal testvéri viszonyban álló cigányprimásnéról.

HIREK.

A végvári uradalom új kézen.

— Nagy birtokvásárlás Temes megyében. —

Arad, június 22.

Hat éve annak, hogy az aradi *Neuman* család egy nagy terjedelmű birtokot vásárolt Temes megyében: a végvári uradalmat. A földbirtok, mely azelőtt *Wimpfen* gróf tulajdona volt, Temesvármegye legtermékenyebb részén fekszik s a *Neuman*-cég okszerű gazdálkodása folytán valószínűs mintagazdasággá alakult át.

Ez a, mintegy háromezer holdra terjedő uradalom a tegnapi napon gazdát cserélt.

A területi távolság, mely *Végvárt* Aradtól elválasztja, sok nehézséget okozott a *Neuman*-cégnek, melynek főnökei gyáripari elfoglaltságuknál fogva nem gya-

korolhatták birtokukon a személyes felügyeletet.

Az eladás terve hosszabb idő óta megérett már s a mikor egy megfelelő vevő jelentkezett, az üzlet mihamar befejezté vált.

A végvári uradalmat a *Szabadkai Gazdasági Bank* vásárolta meg, melynek igazgatója *Lányi Mór* a minap e célból Aradon időzött.

A szabadkai pénzügyintézet telepítési célokra fogja felhasználni a birtokot, amint-hogy már eddig is nagyrészt ilyen irányban hasznosította üzleti tőkéjét.

A bank tősgyökeres bácskai magyar családokat szándékszik telepíteni *Végvárra*, mely bár magában magyar község, de a körülötte fekvő falvakban a lakosság mindenütt román nemzetiségű.

Natalia vezekelni akar.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 22.

Rendkívül érdekes hírről beszélnek a fővárosban, ahova ez a hír *Szabadkáról* jutott. Arról van szó, hogy *Natalia*, Szerbia exkirálynéja narcot indit meggyilkolt fiának, *Sándor királynak* a tetemeért.

A sokat szenvedett egykori királynénak az az egyetlen vágya, hogy fiának tetemét visszaszerezze magának Szerbiából, apja mellé temettesse és a maga számára is sírhelyet akar kikönyörögni magyar földön volt férje mellett, édes fia mellett. Ő, akinek öntudatlanul is annyi része volt az *Obrenovic* ház sromorubálásában.

A *Milán király* magyar barátja elmondta, hogy *Natalia* még a múlt hónapban írta meg levelét *Áriklés* cárhoz. Babonás félelemmel nyilatkozik arról, hogy fiának meggyilkoltatása áldozat az ő hitelhagyásáért. A melyért immár vezekelni akar. De a vezekeléséhez kell, hogy szent helyhez zárándokolhassék. Szentté lesz a *krusedoli kolostor* kriptája, mihelyt az ő szerencsétlen magzatának ott lesz a koporsója.

— *Életem néhány esztendejét ott akarom elzokogni*, — írja *Natalia* másik levelében volt férje egyik hü emberéhez, aki most *Szabadkán* tartózkodik.

A holttest megszerzése, fejezte be mondánivalóját néhai *Milán király* magyar barátja, nem ütközik nagy nehézségekbe. Örömmel szabadul tőle *Péter király* ép úgy, mint azok, akik előtt néhanapján mégis jelentkezik a meggyilkolt *Obrenovic* hazajáró lelke.

— **A miniszterelnök Bécsben.** *Tisza István* gróf miniszterelnök ma este Bécsbe utazott, hol a külügyminiszterrel tanácskozása lesz a külföldi kereskedelmi tárgyalások előkészítő értekezletei ügyében.

— **Új tanítónők.** Arad előkelő családjainak fiatal hölgytagjai közül az idén is többen megszerezték a tanítónői oklevelet. Ez alkalommal *Böloni Margit*, *Hadfy Elza*, *Kabdebó Jozefin*, *Ottenberg Ilonka* és *Szél Ilonka* kisasszonyok tették le kitűnő eredménnyel Temesvárott a tanítónői képesítő vizsgát. A kisasszonyok tíz napig tartott vizsga után tegnapelőtt jöttek haza Temesvárról.

— **Főispán és képviselő párhaja.** A múlt év február havában történt, hogy a képviselőház folyosóján *Ráth Endre* orsz. képviselő több képviselőtársa előtt elítélőleg nyilatkozott a gömörmezei közállapotokról s megjegyezte, hogy Gömörmezeiben legutóbbi ott időzése alkalmával óriási korrupciót talált. Ezen beszélgetésnek fültanuja volt a közelben álló gömörmezei főispán *Hamos László* is, aki *Ráth* End-

re utolsó kifakadására ingerülten vágott közbe:

— *Ée hazugság!*

Az incidensből kardpárbaj lett, amelyben a felek mindegyike jelentéktelen sérülést szenvedett. A budapesti büntetőbírók ma vonták felelősségre párviadal vétségéért a viaskodó feleket. A bíróság Oláh bíró elnöklése alatt dr. Gruber ügyész vádja után Hámos László főispán és Ráth Endre képviselőt párviadal vétségéért öt-öt napi államfogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

— **Olaszország és a „budapesti fegyverkezés.”** Rómából táviratozzák, hogy a kamarában Sorzi egy beszéde folyamán kifejtette, hogy az olasz kormány helyesen tenné, ha a hadügyi költségvetésbe újabb követeléseket venne föl, mert ha a háború nincs is közvetlen küszöbön, de Olaszország keleti határát egészen nyitva látja és gyors mozgósítás mellett egy magyarosztrák hadsereg minden nehézség nélkül betörhetne az Éts folyó völgyébe.

— Meg kell adnunk a feleletet — így végezte beszédét a szenátor — arra a nagy fegyverkezésre, melyet Budapesten elhatároztak.

— **Kézimunka kiállítás.** Az aradi polgári leányiskolában ma délután volt közszemlére kitéve a kézimunka és rajzkiállítás, melyen bemutatták a növendékek az idei év ezen irányu eredményeit. Rendkívül szép haladást mutatnak a kiállítások és egyaránt dicsőrik a vezető tanítónők szorgalmas ügybuzgalmát, a dolgozó leányok ügyességét, kitartó munkásságát. A kézimunkák teremteltunteti a fokozatos emelkedést a munkák készítésében. A kezdők még csak kötések mutatnak, de lépésről lépésre történik az emelkedés egész a leggyönyörűbb munkákig, melyekben már a valódi művészi képesség pompázik. Minden darab szép, tetszetős és visszatükrözteti azt a törekvést, mely a kézimunkáknál elsősorban a gyakorlatiaságot, a használhatóságot tartja szem előtt, mely a szép mellett a hasznost lépteti előtérbe.

— **Adófelszámolás.** Az egyenesadó felszámolási bizottság Weitzer János-utca 10. szám alatti néhai Ormos Péter lakásában f. évi június 23-án d. u. 3 órakor működését megkezdte.

— **Osszeesküvés a persa sah ellen.** Azzal a szenzációs hírrel szolgál egy konstantinápolyi távirat, hogy a persa sah élete ellen veszedelmes összeesküvést szöttek. A napokban ugyanis Konstantinápolyba érkeztek a sah második fia, valamint a sah fivére, Mohamed Riza Mirza herceg, kiket azzal vádolnak, hogy összeesküvést szöttek a sah ellen, melyben több udvari hivatalnok is résztvett. A két herceg, hogy tartóztatását és biztos kivégeztetését elkerülje, hamis név alatt jelentette be magát Konstantinápolyban, hova minden pénz nélkül, teljesen kiéhezve érkeztek meg. A konstantinápolyi rendőrség, miután a hercegeket felfedezte, értesítette a perzsa követséget, hogy a Yıldiz-kioszkban a hercegek kiszolgáltatását kérte. Minthogy azonban Törökország és Perzsa közt nincs kiszolgáltatási szerződés, nagyon kétséges, hogy ki fogják-e szolgáltatni a két perzsa herceget, kiknek az a szándéka, hogy belépnek a török hadseregbe.

— **A gyógyszerész rendelet.** A belügyminiszter a gyógyszerészekre vonatkozó rendelet életbeléptetését, a mely tudvalevően július 1-ére volt kitűzve, felfüggesztette. A végrehajtásra nézve, hír szerint számos nehézség merült fel. Több oldalról hangsúlyozták ugyanis, hogy a tervezett rendelet szerint a hazai gyógyszerészek különlegességi készítményeit egyáltalán nem, vagy csak nagy nehézségekkel hozzák forgalomba, míg ugyanakkor az osztrák és külföldi, sőt a horvátországi különlegessé-

gek minden akadály nélkül árusíthatók lettek volna. A hazai gyógyszerészek most már reményt táplálnak, hogy a külföldiekkel szemben nem fognak hátrányosabb elbánásban részesülni.

— **Soós bíró ügye a kir. táblán.** A megvesztegetés I. vádolt Soós Kálmán dr. törvényszéki bíró bűnpörében Buce Lajos előadó ma reggel befejezte a pörös akták ismertetését. Azután a tábla által elrendelt bizonyítás kiegészítésére került a sor. Kazinczy János állatorvos az első tanu. A törvényszék annak idején kiszállt hozzá, mert betegen feküdt, a tábla újra akarta hallani vallomását, kihallgatták még Schwartz Abrahámot, a ki miatt a bíró tudvalevőleg bajba került és ennek felelőségét, továbbá Sárkány Arnoldot, az Eszterházy-cognac gyár igazgatóját. A tanúk kihallgatásával a bizonyítási eljárás véget ért, holnap a perbeszédre kerül a sor.

— **Eljegyzés.** Guttman Nándor f. hó 19-én tartotta eljegyzését Stengl Bernát agrári kereskedő szép és k. éves leányával, Rezsinnel.

— **A Cunard Line szerződése.** A kivándorlási ügyben keletkezett hosszú zenebonának vége van. A hivatalos lap mai száma ugyanis a következőket tartalmazza:

„A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök a „Cunard Steam Ship Company Limited” liverpooli hajószállalatnak az 1903. évi IV. t. cikk 7. § a alapján engedélyt adott arra, hogy az ország egész területéről kivándorlókat tengerentútra Fiuméből New Yorkba szállítson. Együttal az 1903. IV. t. cikk 8. és 13. § a alapján jóváhagyta, hogy nevezett hajózárságot az „Adria” m. kir. tengerhajózási részvénytársaság, mint helyettese, kivándorlási ügyekben úgy a hatóságok, mint egyesek irányában teljes joggal és felelősséggel képviselhesse.”

A Cunard Line egyébként elhatározta, hogy a harmadosztályú viteldíjat a new-york-angliai vonalon azonnal 15 dollárra szállítja le. Hír szerint az egyéb európai kikötőkbe való viteldíjat is hasonlóképp leszállítja.

— **A Fehér Kereszt egyesület ülése.** Az aradi Fehér Kereszt-egyesület ma délután négy órakor tartotta a város háza emeleti tanácstermében rendkívüli közgyűlését. A városháza folyosóján, amelyeket rendszeren ügyesbajos emberek és aktákat szorongató városi hivatalnokok koptatnak, ma a jótékonyság bájos apostolnői haladtak végig. Asszonybeszédű lett hangos a városháza. A hivatalnokok kidugták a fejüket az akták közül és igyekeztek rendbehozni a bajszukat. Egyszóval ünnep volt a városházán. A mai közgyűlésen, melyen szép számban jelentek meg az egyesület tagjai, több fontos indítvány volt napirenden. Az ülés lefolyásáról tudósítónk a következőket jelenti: Urbán Iván főispán megnyitva az ülést, üdvözlő a szép számban megjelent tagokat, ami után áttértek a szokásos formalitások elintézésére. Ennek megtörténtével Leitner Ernő dr. az állami gyermekmenhely igazgató-főorvosa azt jelentette be, hogy a belügyminiszter megtagadta az egyesület azon kérelmét, a melylyel évi 2000 korona megadásáért folyamodott. Dálnoki Nagy Lajos alispán kifejti, hogy miután most betegápolási adót két százalékról ötre emelték s mivel az állam tudomása szerint most is több jótékony egyletnek ad segílyt, célszerű lesz ismét folyamodni a belügyminiszterhez. A közgyűlés ilyen értelemben határozott. Leitner Ernő dr. áttér ezután a többi előterjesztésre. Indítványozza, hogy a nyári hónapok alatt osszon ki az egyesület havonta 2—300 liter sterilizált ingyen tejet a szegény gyermekek között. A költségeket viselje az egyesület, de az utalványozás jogát bizza a zárosi kapitányságra. Második indítványként előterjeszti, hogy írjon át az egyesület az aradi Vörös Kereszt egyesülethez, hogy küldjön ki alkalmas nőket, a kik a gyermekmenhelyen létesítendő betegápolónői tanfo-

lyamat hallgathassák és ott diplomát is kapjanak a Vörös Kereszt-egylet által fizetendő csekély díj ellenében. Harmadsorban azt indítványozza, hogy utaljon ki az egyesület kétszáz korona segílyt az aradi Napközi Otthon számára. A közgyűlés az összes indítványokat elfogadta. Miután még Urbán Iván megköszönte a jelenlevők megjelenését, az ülés véget ért. Jelen voltak: özv. Abaffy Emilné, Abrai Lajosné, özv. Boros Bériné, Halmi Andorné, Keller Izsóné, Kristyóri Jánosné, Lillenberg Sándorné, Nádas Kálmánné, özv. Petrovics Mihályné, Robitsek Agostonné, Szathmáry Jánosné, Tenger Lajosné, Urbán Ivánné, Borsos Lajos dr., Dálnoki Nagy Lajos, Exterde Kálmán br., Fodor Odön, Kódas Kálmán, Kovács Vince, Lejtényi Sándor, Leitner Ernő dr., Pollák Ignác, Posgay Lajos dr., Szombathelyi József, Tisch Mór dr., Urbán Iván, Vezsenyi Jenő.

— **Uj ügyvéd.** Az aradi ügyvédjelölt-kar egyik igen tehetséges, képzett tagja: Salgó Miksa dr. a budapesti ügyvéd-vizsgáló bizottság előtt kitűnő sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát.

— **Kétszáz ezer koronás adó-sikkasztás.** Nagyszombaton az ottani Kaiser-cég adó- és jövedék fizetése körül nagyfokú jövedék-kihágás nyomára jöttek. A vizsgálat vezetésével megbízott miniszteri titkár ma az összes könyveket lefoglalta, miután megállapították, hogy az adókezelő kétszáz ezer koronával károsította meg az államot.

— **Halálra ítélt gyilkos.** Mitrovicáról jelentik, hogy az ottani törvényszék ma halálra ítélte Jovanov Nikolt, aki Radomahovits Raja nevű gazdáját meggyilkolta. A gyilkos bűntársa, Eisengold József másfél évi súlyos börtönt kapott.

— **Kirabolt vonat.** Varsóból táviratozzák: Kolonka vasúti állomás közelében tegnap ismeretlenfeltehetőek felszakították a síneket. A nemsokára arra vonuló személyvonat kisiklott. A mozdonny, a postakocsi és több más kocsi összetört. Az uralkodó zavart felhasználva, rablók rohantak elő és kirabolták a postakocsit. A személyzet és utasok, akiknek nem történt bántódásuk, lövéssel fenyegették a rablókat, amire ezek néhány postacsomag elrablása után elmenekültek.

— **Kérelem.** Az Aradi Tornagyűlés elnöksége felkéri mindazokat, akiknek a pünkösdkor lefolyt országos tornaünnepély alkalmából valami követelésük van, hogy számlájukat a hét végeig Nagy Sándor titkár-művezetőnél benyújtassák, hogy az egyesület pénzügyi bizottsága a végleges leszámolást megtehesse.

— **Revolverlövés egy bálban.** Rómából táviratozzák, hogy az éjjel Portigherában egy táncmulatságon megjelent egy karabélyos, aki őrtállás közben megőrült. A bálterembe lépve, revolvért rántott elő s a táncolók közé lépett. A lövések három ebért megöltek, tízezügyet pedig súlyosan megsebesítettek.

— **Modern cselédleány.** Egy párisi lapban érdekes aпроhírdetés jelent meg a napokban. Egy modern cselédleány a következő feltételekkel keresett állást: „Egy negyven éves leány állást keres. Jó bizonyítványokkal rendelkezik. Evés után pihenést kíván. Utjait csak biciklivel végzi.” Nincs is oly rossz izlése a harudt leánynak, csak még azt kellett volna kívánnia, hogy nem csak évés után, hanem ebéd előtt is pihenni kíván.

— **Az utazó közönség érdekel.** A zónatarifa roppant mértékben emelte a vasúti forgalmat. Ez viszont eredményezte az utazási cikkek tömeges előállítását, s hogy az illető gyárak között nagy verseny fejlődött ki. Ezen versenyt használja ki nagyon ügyesen a közönség érdekében Portner Vilmos Nagy Aruháza Aradon, a Szabadságtéren. Portnerrel egy csinos és tartós utitáska már 1 koronáért és egy praktikus berendezett bőrönd 3 koronáért kapható. Magától értetődik, hogy ott utitáskák, bőröndök és mindennemű utazási cikkek nemcsak a jelzett áron kaphatók, hanem a legfinomabb kivitelben is, de azért mindent oly jutányosan,

hogy méltán bámulatba ejt. Vasuti körökben, különösen az utazó alkalmazottak már régóta ismerik Porter áruházát, mint a legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrást összes szükségleteik fedezésére. Tíz korona vásárlás után fénykép kedvezmény.

— **Dijmentes fürdő** prospectusok kaphatók Pöstyén fürdőről (téli és nyári kúra) Aradon: G. Földes Kelemen gyógytárában, Deák Ferenc-utca 11—12 sz.

— **Parketta** tükörfényes lesz Vojtek és Weisz-féle parkett-viasz használatától. 1 doboz 1 korona. 44

Hatszoros gyermekgyilkosság.

(A bestiális anya.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 22.

Szinte példátlan büntett az, amely tegnap óta állandó izgalomban tartja a vizgyógyintézetéről nevezetes Mödling várost és környékét. Egy elvetemedett asszony, akinek a sors megadta az anyagi jólétet és a családi boldogságot, egymásután hat gyermekét gyilkolta meg lassan, elborzasztó hidegvérrel. Az ártatlan apróságoknak el kellett pusztulniuk, mert az állatias asszony, aki rövid ideje vesztette el az urát, újból férjhez akart menni s e törekvésben gyermekei akadályt okoztak neki. Az iszonyu büntett talán örökre titok marad, ha az asszony elvakult sietségében nem gyors egymásutánban teszi el gyermekeit láb alól. A Pittavalta illő esetről az alábbiakat jelentik Bécsből:

Mödling közelében ma letartóztatták Aitner Anna földbirtokosnőt, aki öt gyermekét temette el már gyors egymásutánban. Most, vasárnap halt meg az hatodik gyermek. Alig terjedt el a halálhír a környéken, a mödlingi rendőrséghez feljelentés érkezett, amely azzal vádolta az asszonyt, amit a szomszédság már régóta suttozott: hogy maga küldi a másvilágra a gyermekeit.

A hatóság azonnali vizsgálatot rendelt el és a kiküldött orvos felboncolta a meghalt gyermeket. A boncolás meglepő eredménnyel járt, a mennyiben az orvos konstataciója, hogy a gyermek *kénsavmérgezés folytán* halt meg. Ezen az alapon rögtön elrendelték a másik öt gyermek exhumálását is, a mi részben már meg is történt és súlyos terhelő adatokat hozott a napvilágra. Ezen adatok alapján a törvényszék elrendelte Aitner Anna elfogatását, a ki tegnap óta fogságban is van.

A bestiális asszony tettének oka az volt, hogy férje halála után azonnal házasságra gondolt. Még ura életében megismerkedett egy környékbeli birtokossal, akivel állítólag viszonya is volt. Mikor azután férje meghalt, ő maga ajánlotta fel szeretőjének, hogy nőül megy hozzá. A férfi azonban, a kinek a viszony már terhére vált, azzal akarta a viszonyt lerázni nyakáról, hogy nem vehet nőül egy hat gyermekes anyát. Az asszony, aki mindenáron neje akart lenni szeretőjének, erre elhatározta, hogy gyermekei halálának árán is kiviszi a házasság megtörténtét. Gyors egymásutánban méreggel pusztította el a gyermekeket.

Az egész környéken óriási a felháborodás. Az elvetemedett asszonyt a csendőrség alig bírta a nép dühétől megmenteni. A vizsgálat, a melynek adatai nagy izgatottsággal lesik, még folyik.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Gyilkosság egy pletyka miatt. Az aradi esküdtszék mai tárgyalása meglehetősen unalmas volt a tegnapi után. Egy Csukoricza Tódor nevű radnai lakost vádolt az ügyészség *szándékos emberölés büntetével*. A vádirat szerint Csuko-

ricza Radnán 1903. évi december 10-én este Nikoli Tódorral és Krissán Mojszával több korcsmában megfordult, s mindenütt annyit ittak, hogy végén alaposan berugtak. Hazafelé menet Nikoli Tódor háza előtt Csukoricza csizmája szarából egy kést rántott elő és azzal Nikolinak a nyakába szurt. Az utóbbi a kerítéshez ugrott és onnan egy dorongot rántott ki, de már ütni nem volt ereje, mert a sok vérvesztés folytán összeesett. Csukoricza ekkor odaugrott hozzá és a csizmájával az elájult ember gyomrát és fejét rugdosta. A sérült csakhamar meghalt s a boncolás kiderítette, hogy a halál oka belső elvérzés volt. Tettét azért követte el Csukoricza, mert azt hallotta a megölt ember feleségétől, hogy az ő feleségével szerelmi viszonyt folytat. Egy másik motívuma az volt, hogy azelőtt három évvel az elhunyt megverte őt. A vádlott azzal védekezik, hogy be volt rugva az eszméletlenségig. A bíróság tagjai ugyanazok voltak, mint tegnap, csak az esküdtbíróság helyén ült ma Szokolczay Lajos ügyész, a védő helyén Avramescu Vazul dr. radnai ügyvéd. Tolmács: Urszu János dr. ügyvédjelölt. Az esküdtszék a következőképp alakult meg: Sugár Jenő dr., Heim János, Kell Lipót dr., Berta Titusz, Nyári Vilmos, Rozsnyay Kálmán, Szabó Károly, Szirmai Antal, Vannay János dr., Döngl Lajos, Péntes Akos és Honisch L. István rendes, Ferber József és Herschkovics Emil pótesküdték. A vád- és védbeszéd után az esküdték meghozták a verdiktjüket, melyvel Csukoriczát bűnösnek jelentvén ki, a törvényszék a vádlottat *három évi fegyházra* ítélte. Büntetéséből hat hónapot, melyet Csukoricza részint előzetes letartóztatásban, részint vizsgálati fogságban leült, kitöltöttnek vettek, ellenben kötelezték kétszer 300 koronának megfizetésére, mely összeg közül 300 korona az áldozat özvegyét, 300 korona pedig az árvákat illeti. Az ítéletben a közbíró megnyugodott, vádlott és védője azonban *semmisségi panaszt* jelentettek be a beszámíthatatlanságot kizáró ok — elismerése és az enyhítő körülmények alkalmazása érdekében. Vádlottat a kuriai ítélet leérkezéseig szabadlábra helyezték.

§ Maglasiu ügye. A „Délmagyarországi Közlöny” írja: Tudvalevőleg Maglasiu Emánuel a temesvári *Controla* c. román lap felelős szerkesztőjét a törvényszék rendelkezésére majdnem körözni kezdték, mivel a f. hó 17-ik napján kitűzött főtárgyaláson nem jelent meg. Maglasiu közelebbi ismerőseinek információi után indulva, azt írta, hogy gyógykurára ment. Ma arról győződöttünk meg, hogy Maglasiu tényleg nem szökött meg. Még a főtárgyalási nap délutánján a helybeli kir. törvényszék megkapta azt az orvosi bizonyítványt, amelyet Maglasiu küldött és amelyben dr. Masznyik Márton megyei tb. főorvos és lippai járási orvos igazolja, hogy „Maglasiu ágyban fekvő állapotban van s így utaznia egészsége további veszélyeztetése nélkül nem lehet.” Maglasiu Emánuel a lapokból értesülvén, hogy őt a *Mangra* nagyváradi püspöki helynök és *Ciorogariu* Román aradi szeminárium igazgató ügye miatt körözik, másnap, szombaton Temesvárra indult és a kir. törvényszéknél jelentkezett, ahol kérte, hogy a köröztetési rendelet visszavonassék, mivel hatóságai orvos igazolta betegségét. Ez meg is történt és Maglasiu ma akadály nélkül szerkesztheti lapját. Tekintettel megrongált egészségére, a „Controla” szerkesztője dr. Masznyik tb. főorvos bizonyítványa alapján azt kérelmezte, hogy a főtárgyalást határidő hat hónappal elhalasztassék. A törvényszék ezideig még nem döntött, hogy mikor lesz az érdekes és izgalmas főtárgyalás.

§ Eremita Pál gyilkosai. *Szegedről* táviratozzák: A mai tárgyalás folyamán felolvasták az Eremita Sibul féle polgári perben hozott ítéleteket. A tábla két évre elítélte Eremitset, a kuria felmentette ugyan, de ítélete indokolásá-

ban kimondja, hogy Eremita *emberileg meg nem engedett módon kihaszánálta Sibulék helyzetét*. A védő ezután az uzsoraperek felolvasását és új tanuk megidézését, valamint a tárgyalás elhalasztását kérte. A bíróság azonban az indítványokat elveti és a bizonyítási eljárást befejezetteknek mondta ki s feltette a kérdéseket az esküdtszéknek.

NAPIREND.

Június 23. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Ediltrud király. — Protestáns naptár: Ediltrud király. — Görög-keleti naptár (június 10.): Sándor. — A nap két 3 óra 47 perccor, nyugszik 7 óra 44 perccor.

Kölosey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Breklyemuzeum helyisége mellett ülésterem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Keleten elvélve csapadék, később melegebb, zivatarok.

Június 23. Az aradi tornaegyesület választmányi ülése este 6 órakor (Lyceum.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1904. évi május hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személysz. tv. reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Gyorsvonat délelőtt	12.12
Személyvonat d. e.	11.25	Személyvonat d. u.	3.29
Gyorsvonat délután	4.16	Gyorsvonat este	7.04
Személysz. tv. d. u.	4.51	Szv. Szolnokról este	9.—
Személyvonat este	9.30		
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.22	Gyorsvonat reggel	8.08
Soborsin délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.02	Radnáról délután	2.36
Radnára délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.01
Gyorsvonat este	7.11	Radnáról vas. és ün. e.	8.07
		Személyvonat este	8.50
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.40
Személyvonat d. e.	12.17	Személyvonat d. u.	3.42
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	4.50	Személyvonat reggel	8.35
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	6.59
Személyvonat d. u.	4.06	Személyvonat éjjel	10.33
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonról svz. reg.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.27	Vegyesvonat délelőtt	11.—
Gurahoncig svz. d. u.	4.25	Személyvonat este	6.49

Motormenetek

Arad—Uj-Szt.—Anna—Kétegyháza között.

Kétegyháza felé reg. 6.10 | Kétegyháza felől d. e. 12.—
Kétegyháza felé d. u. 12.01 | Kétegyháza felől este 6.03

Arad—Mezőhegyes között.

Battonya felé reggel 8.14 | Mezőhegyes felől reg. 5.48
Battonya felé d. u. 12.30 | Battonya felől d. e. 11.09
Mezőhegyes felé este 5.32 | Battonya felől d. u. 3.40

Arad—Borosjenő között.

Borosjenő felé d. e. 8.23 | Borosjenő felől d. u. 1.58
Borosjenő felé d. u. 2.40 | Borosjenő felől este 9.14

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Szeszüzlet.

— Június 22. —

Mai jegyzésünk: Kész árú nagyban nyers szesz 149 korona, kicsinyben 152 korona; finomított szesz nagyban 152 korona, kicsinyben 154 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót.

Száritott moslék 12:90—13.— korona mávásánként.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 22. —

Magyar elbrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogramm felül sulyban — fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogramm felül sulyban 113—114 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm terjedő sulyban 114—115 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő sulyban 114—115 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogramm felül sulyban 108—109 fillérig; közép páronként 240—260 kilogramm terjedő sulyban 110—111 fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő sulyban 112—113 fillérig.

Sertésüzlet: Június 19. napján volt készlet 38,501 darab, június 20. napján főlhajtott 503 darab, június 20. napján elszállított 521 darab, június 21. napján maradt készlet 38,483 darab.

A hizott sertésüzlet irányzata: Lanyha.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 22.

Delitőzsde. Buzakinálát mérsékelt, vételkedv korlátozott. Nyugodt irányzat mellett 17,000 métermázsa került forgalomba, kezdetben 5 fillérig, a zárlatnál gyöngén tartott árakon. Egyéb gabonanemek változatlanok. Időjárás változó.

Estitőzsde. Berlin $\frac{1}{2}$ olcsóbb.

Zárlat 12 órakor:

Buza októberre	9. — 9.01
Rozs októberre	6.75 — 6.76
Zab októberre	6.03 — 6.09
Tengeri júliusra	5.22 — 5.23
Tengeri augusztusra	5.34 — 5.35
Tengeri szeptemberre	5.54 — 5.55
Repce augusztusra	10.45 — 10.55

Zárlat 5 órakor:

Buza októberre	9.01 — 9.02
Rozs októberre	6.76 — 6.77
Zab októberre	6.10 — 6.11
Tengeri júliusra	5.24 — 5.25
Tengeri augusztusra	5.38 — 5.39
Tengeri szeptemberre	5.57 — 5.58
Repce augusztusra	10.45 — 10.55

Zárlat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	643.25
Magyar hitelrészvény	743. —
Leszámitolóbank részvény	449.50
Rima-Murányi vasúti részvény	484.50
Osztrák-magyar államvasúti részvény	633.75
Közuti vasut	570. —
Városi villamos vasut részvény	330. —

CSARNOK.

Teceza.

Irtá: Sebők Zsigmond. [2]

(Folytatás.)

Az uradalmi tiszt, Bábolnay Gábor lakása volt, sűrűn fehérlő vaskos kéményekkel. Körülötte gazdasági épületek emelgették a levegőbe ormóttan magasan felszökő, vagy hosszan elnyúló fűdelüket. A házat kert fogta körül, mely amint láttam, gondozatlan, elvadult állapotban volt. Az árnyékos, kusza faágak alul kibámult egy-egy korhadt barna pad.

Ide tartottunk tulajdonképpen, mert itt volt a kapitánynak hivatalos dolga. Valami lótolvajt nyomozott s a szálak az uradalomba vezettek. a számadóhoz. Behajtottunk az udvarba, két fehér szelindek dühös csaholásától, de különben egyetlen élő lélektől sem fogadtatva. Az udvar is elhanyagolt volt; a gaz fölverte s egy szögletben oldal dült, tört kerekű sárga cséza szomorkodott.

Végre a nagy kutyaugatásra kijött a tornácra egy kis, szelid arcú uriaszony, kötéllel kezében; az acéltük közül félig kész harisnya lógott alá, míg a pamut-gombolyag a földön görgött utána.

— A férjem tüstént itt lesz, — mondotta az üdvözlés és bemutatkozás után, — valami dolga van a béresekkal. Kerüljenek beljebb az urak.

Bementünk a nagy előszobán keresztül (melynek fali fogasáról rozsdás puská és egy pár még rozsdásabb kengyelelvás lógott) a vendégszobába.

— A számadót akarjuk kihallgatni, — szólt a kapitány, mikor helyet foglaltunk a ripsz széken, melynek lábál erre fájdalmasan nyikorogtak. Ugy látszik, régen nem járt erre vendég, minden homályos, fakult, a butor szövete kissé fesledezett volt. Az egyik ablakon kupos cukorsüveg a kúpi légyfogó állott, mely szinte feketélt a ragados oldalához tapadt légytől és dongótól. Egy dongó-óriás most is rajta vergődött kinos zugással és libegő zöldes szárnya a napfényben úgy csillogott, mint a smaragd.

— Rossz látott az emberünk a tűzre, ugy-e? — kérdezte sóhajtván a tekintetes asszony. — Csak gyanuban van, gyanu az egész, — felelt a kapitány kitérően.

A tekintetes asszony ismét sóhajtozott s nem annyira bozzánk, mint inkább magamagához mormogta:

— Hja, nincs már becsületes ember erre mifelénk... az egész pusztá meg van lomtva... meg van babonázva...

Aztán mintha megrettent volna attól, amit mondott, elvörösödött s másra terelte a beszédet. — Majd üzenek az uramért. Ha nem vetik meg az urak, hozok egy kis frissítőt.

Kisietett. A csöndben, mely támadt, a nyi-

tott ablakon át, a távolból valami patvarkodás hallatszott, prézsmítáló, dörmögő hangok, melyek összekeveredtek a lépen ragadt dongó kinos döngésével. A zajból kiharsant egy nyers, erős férfihang.

— Ha nem tetszik, alá is ut, föl is ut!

Nemsokára megjelent a háziasszony; mögötte egy természetes cselédeány jött söröspalackokkal, poharakkal.

— Uzentem már az uramért, — szólt az ispánné. — Sok a baja a béresekkal.

— Hallom, hogy makacszkodnak, nálam is jártak már panaszkodni, — mondotta a kapitány.

— Ugy-e ugy-e? — motyogta az asszony.

— Azt mondják, hogy a részüket nem kapták meg az ispán urtól. A gabonarészüket.

— Azt mondják?

— No, de az ilyen béres, kapás nép mindig panaszkodik.

— Mindig...

— Nem is lehet föltételezni azt, hogy az ispán ur megröviditené a munkásait!

— Ugy-e nem lehet föltételezni?

Az asszony, nagy meglepetésünkre, görcsös zokogásra fakadt. A hulló könnyét a készülő harisnyába temette.

A harsány hang, melyet az imént hallottunk, mind jobban közeledett, kísérve parasztciszimák tompa, alázatos nyöszörgésétől. Egyszer megjelent az ablaknál az ispán is, kezében lovaglóstorral. Negyvenes, magas termetű ember, szürke zekében. Mögötte néhány paraszt kullógott, kopott rékliben; a széles karimájú kalapot szemükre húzták, úgy, hogy a kis dacos tatár képüket beárnyékozta. A házigazda rájuk rivallt:

— Most pedig pusztuljanak és ha még egyszer a nyakamra jönnek, kihányatom minden retyerutyájukkal az utszélre.

A parasztok csoportjából egy merészebb hang hallatszott:

— Van ám Isten is, tekintetes uram!

Valami gyanus csördítést hallottam és az ispán dühtől fojtott hangját hozzája. Majd kinos csönd után föltárukt az ajtó s belépett a szobába az ispán.

— Hallom, hogy a számadómat keresi kapitány ur, — már elküldtem érte.

Egy darabig még együtt voltunk, mignem egy gyermek jelentette, hogy a számadó megérkezett. A kapitány és a házigazda bevonultak az irodába, magam maradtam.

(Folytatása következik.)

Nyári színház.

Csütörtökön, 1904. évi június hó 23 án:

Vénus istenasszony.

Nagy látványos színmű énekekkel, táncokkal és evolúciókkal, 3 felvonásban, 11 képből. Irták: Pasque Ernő és Blumenthal O. Fordította: Dobó Sándor. Zenéjét: Raida E. A.

SZEMÉLYEK:

Gontran	Ternyei L.	Miss Singleton	Pajor Agnes.
Rajmund	Bónis Lajos.	Marie	Pakej Margit.
Dr. Wupp	Arkossy V.	Ali, cicerone	Márton M.
Ben Hafis	Győre Alajos.	Babur szultán	Szadal F.
Abdallah	Ligeti V.	Tscheladeddin	Németh J.
Yalta, leánya	Fóti Frida.	Omár	Juhász S.
Erosz	Aranyosy J.	Egy álomfejtő	Juhai József.

Kezdete este 8 órakor.

IDEGENEK ARADON.

— Június 22. —

Fehér Kereszt szálloda. Friedrich Albert és neje örnagy Bécs. — Weckera Gusztáv utazó Bécs. — Kieselbach Károly utazó Bécs. — Stenberg Bertalan vállalkozó Petrozsény. — Silberberg József utazó Bécs. — Kovács Félix utazó Bécs. — Magyar Leo utazó Budapest. — Franits József utazó Bécs. — Lurlu Emil utazó Budweis. — Kunetz Kálmán utazó Szabadka. — Engler Ignác utazó Szabadka. Lorener Adolf utazó Bécs. — Angert Gyula utazó Bécs. — Kuttin Jenő utazó Budapest. — Holz Péter utazó Budapest. — Schwarcz Alfréd utazó Bécs. — Herz János utazó Bécs. — Hoffmann Ignác utazó Budapest.

Központi szálloda. Kóczán György földbirtokos Anga. — Kovács Márton utazó Budapest. — Frank Albert utazó Budapest. — Bech M. utazó Bécs. — Marján M. utazó Bécs. — Tafiér Imre utazó Budapest. — Liszkai Kálmán pénzügyőri főbiztos

Nagyvárad. — Bernát Béla szolgabíró Hátszeg. — Herczeg Győző birtokos Potesd. — Dienes Adorján plébános Székudvar. — Ullman M. igazgató Buda pest. — Baruch Ede kereskedő Versec.

NYILTTÉR.*

Limbeck János

első magy. kir. szab. érokokoporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Öz. Balás Józsefné szül. Wagner Teréz és Wagner Kálmán, egy a maguk, mint az alulírott rokonok nevében is fájdalomtól megtört szívvel jelentik, a felejtethetlen jó testvér, áldott szívé nagynéne és rokona

Wagner Izabellának

63évi szeretetétől kísért életének 68-ik évében, rövid szenvedés után 1904. évi június hó 21-én éjjel 11 órakor történt gyászszos elhunytát.

A felejtethetlen drága halott hült temetel 1904. évi június hó 23 án, délután 5 órakor, a Török Gábor-utca 18. szám alatti gyászszobából fog az ágostai hitvallású evangélikus egyház szertartása mellett utolsó útjára elkísértetni és az anyaföldnek átadatni.

Áldás és béke lengjen porai felett!

Arad, 1904. június 22.

Öz. Bogdánffy Gergelyné Balás Sándor, szül. Bors Karolin, neje és gyermekei, Mossóty István, Kálló Antal és neje, Mossóty Gábor, szül. Balás Vilma, öz. Balás Istvánó, öz. Balás Istvánó és leánya, szül. Mossóty Ilona és Balás Gyula, gyermekei, unokatestvérei. neje és gyermekei, Balás Gizella, unokaöccsével és hugal.

Ajánlunk háztartási, mindennemű ipari célokra, ugyszintén

vasaláshoz

elsőrendű, száraz, darabos

bükk faszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér.

Felhívjuk igen t. vevőink

figyelmét

azon körülményre, hogy takaréktűzhelyben főzésnél szénrel való tüzelés gyors, takarékos és igen olcsó.

100 kiló 3 korona 40 fillér.

Kályhák fűtésére ajánlunk elsőrendű, darabos, magas hőfokú salon

fűtő kőszén

100 kiló 3 korona 40 fillér

darabos elsőrendű légszesz pirszenet

(Coaks.)

Ugy az aradi gázmű mint porosz minőségűt is tartunk raktáron. — Legjobb kétszer mosott, valódi porosz

kovács-szenet

100 kiló 4 korona 40 fillér.

Megrendelések pontos hazaszállítására fél nap időt kérünk s azt díjmentesen saját kocsinkkal eszközöljük.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

A legjobb fémtisztító szer

ma és az is marad az

AMOR

fémtisztító gyönyörű fényvel.

Mindenütt kapható 14, 20 és 30 filléres dobozokban.

Gyáros: Lubszynski & Co., Berlin N. O
Ügyeljünk az „Amor“ védjegyre.

511

PÉNZ!

Az alábbi fizetési módokat mellett törlesztéses kölcsönöket földbirtokokra, kész városi házakra, építésekre, továbbá személyhielt: papoknak, katonatiszteknek, állami- és magánhivatalnokoknak, kereskedőknek, iparosoknak és nyugdíjasoknak 5—20 évi törlesztésre kezes és kezes nélkül leggyorsabban és diszkrétan irodánk útján lehet nyerni.

Csekély díjazásunk csak a cél elérése esetén és utólagosan lesz megfizetve. A szükséges okmányokat irodánk saját költségén szerzi be, mely költségek csak utólagosan lesznek megtérítve.

A) Általunk szerzett kölcsönök újabb kiváló előnyei:

1. Kölcsöneink olcsó kamatuak.
2. Kevés levonás.
3. A törlesztések évente a tartozásból leiratnak s csak a kisebbített összeg után kell kamatot fizetni és a kamat és tőke egyaránt is törleszthető.
4. Indokolt késedelmes befizetés után bírságot nem kell fizetni.
5. Kívánatra a részletekért a pénzbeszedő házhoz jön, vagy posta-cheque-ol bérmentve a postán is fizethető.

B) A negyedévi törlesztéses kölcsöneink kiváló előnyei a következők:

1. Rendkívül olcsók, mert negyedévenként törlesztett összeg a tartozásból azonnal leiratik s az adós mindig csak a tényleges tartozása után fizet kamatot.
2. A törzsrészjegyek rendszerint 8%-ot jövedelmeztek és az osztalék az óriási forgalom következtében évente még emelkedhetik: ugyiszintén évente kifizetettik.
3. A törzsrészjegyek előzetes felmondás mellett teljes összegben visszaváltatnak.
4. Egy ilyen kölcsön legkésőbb 2 1/2 év alatt kiegyenlítettik, mely után minden fizetési kötelezettség azonnal megszűnik. 1614

C) Jelzálogkölcsöneink kiváló előnyei a következők:

15 évi törlesztésre	4.75%	40 évi törlesztésre	3.15%
22 " " "	4.00%	46 " " "	2.96%
30 " " "	3.75%	50 " " "	2.85%
32 " " "	3.50%	60 " " "	2.65%
33 " " "	3.30%	65 " " "	2.33%
38 " " "	3.25%	70 " " "	2.30%

Fizetésben nemcsak a kamat és kezelési költség, hanem a tőketörlesztés is bennfoglaltatik.

Általános értesítő iroda
tulajdonosok: **Klonda és Szathmáry**
ARAD, Salacz-utca 8.

Kizárólag maradék vásár
Hunyadi-utca ezelőtt Fekete kutya-utca.

Megnyilt.

Női kelmék, vászon, schifon, chanavász, csipkefüggöny és selyem maradékok.

Kizárólag csak maradék vásár
árak még eddig nem léteztek.

Kerékpár és varrógép
raktár.

**Kalmár *
* József**

villanyműszerész

ARAD, Salacz-utca 2. sz.

(Központi szállodával szemben.)

**Varrógépek,
kerékpárok**

kedvező részletfizetések
mellett kaphatók.

Készít telefon- és villanycsengő

berendezéseket. 1888

Nagy szakszerű javító-műhely.

Uradalmak figyelmébe.

400 darab

anyabirkát

és hozzá megfelelő kocsikat adnék

felesbe 4 vagy 5 évre.

Czim a kiadóhivatalban. 1635

Magy. kir. államvasutak áll. főnökség.

15557—1904. szám.

Árverezési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint az üzletszabályzat 70. §-a értelmében elárúsítandó ásványviz, zongora, varrógép, likőr, bor, kép, lószőr, gyapotáru, szék nyilvános elárverése Arad állomásunkon lévő gabonaraktárban 1904. évi június hó 23-án délelőtt 9 órakor tartatik meg, mely árverezésre a t. cz. közönség ezennel meghívatik.

Az állomásfőnök h.:

Bakos.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

99594—1904. F. IV. sz.

Hirdetmény

Ezennel közhírré tétetik, miszerint a vasúti kocsikban és argyak, helyiségekben elhagy kalapok, u. m. bőrdöngök, táskák, napruha- és fehérműb. az alább emlyök és eserny. árverés alkal-felsorolt állomásrészpénz fizetés mával azonnán adatni:

mellett el fog 1. évi június hó állomásán 24-én d. e. 9 óra Bpest N. p. u 27-én d. u. 2 óra Miskolc p. u. 28-án d. u. 2 óra Bpest d. p. u. 28-án d. u. 2 óra Budapest, 1904. évi június hó.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

Gazdák figyelmébe!!

Az 1903. évi kolozsvári gazdasági kiállításon diszoklevéllel kitüntetve

a Selypi Cukorgyár r.-t. (Erőtakarmány osztálya)

Budapest, IX., Szvetenay-utca 14. szám

szállítja

az eddig legkiválóbbnak bizonyult „Melassit erőtakarmányokat“, melyek buzakorpa-melasse, olajpogácsa, malatacsira stb. czélszerű és előnyös összetételéből készülnek, a legkevesebb vizet, de annál több proteint és zsírt (16—17%) tartalmaznak; kiválóan alkalmasak

lovak és hizómarhák	(Kincsem)	K. 10.— helyt	Bpest pr.	10000 kg.
tejlő tehenek	(Lacta)	K. 10.— helyt	Bpest pr.	10000 kg.
tenyész állatok	(Victoria)	K. 8.60 helyt	Bpest pr.	10000 kg.

takarmányozására. Ez utóbbi „Victoria“ ideiglenesen mérsékelt ára következtében (K. 8.60 pr. 100 kg.) a képzelhető legolcsóbb takarmány. — A szállítások a garantált prot. és zsírt, valamint ezukor (22—25%) tartalmat jóval túlhaladják. Tartósságért szavatolunk. Számítalan elismerő nyilatkozat.

Megrendeléseket akár czimünkre, akár képviselőnkhez

Magyari Ferenc urhoz Arad, Zrinyi-utca 6. szám

kérünk intézni.

1662

Selypi Cukorgyár részvénytársaság

(Erőtakarmány osztálya)

BUDAPEST, IX., Szvetenay-utca 14.

Gazdák figyelmébe!!

Az évezredek óta összeerelt természetes forrás-sók páratlanul hatalmas gyógyító ereje, és ezen összeérés által képződött könnyen bevehető, **undort nem okozó lágy iz a Schmidthauer-féle**

oly kimagasló előnye, amelyekről már egyszeri használat után minden fogyasztót feltétlenül meggyőz. Ezen, a maga nemében egyedül álló ásványvíz a **székrekedés** és azzal járó belső bajoknak u. m.: **étvágyhiány, gyomorfejfűdés, aranyér, vérbőség, elkövéredés** stb. a legjobb természetes gyógyítója. Már fél üveg pohárral reggelizés előtt használva, teljesen fájdalom nélkül, anélkül, hogy a szervezetet gyöngytené.

Kapható Aradon: G. Földes Kelemen gyógyszerész. Fejér Gyula, Dürr Kocsárd, Gróf Károly, Schwartz J., Karácsonyi A., Rothstein M., Dalmel L., Guttman S., Lázár Gy., Tamasdán K., Berger J. és Altmann Ede uraknál, valamint minden jobb ásványvíz elárúsító helyen ugye egész, mint kis félüveges töltésben is. Utasítás mellékelve.

Fő szétküldés a forrástulajdonos, **SCHMIDTHAUER LAJOS** gyógyszerésznél Komáromban. — Egész üveg 50 fillér, fél üveg 30 fillér.

Akinek

ismerettség híján

házastársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellérre,
kertészre.

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége

Aki

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát.

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.:
vagy

Aki

bérbesadni kíván

birokat,
házat
vadászterü-
letet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

Aki

mind Ezeket vétel vagy bérbévitel cél-
jából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kíván: legelő-
sabban ér cél, ha az

„ARADI KOZLONY“

kis hirdetési

rovatát használja.

Egy modernül épült

új családi ház, magyar-utcza 17.
sz. alatt szabad kézből eladó. Bő-
vebbet ugyanott. 1401

Eladó.

Egy 2 emeletes csirke-ketrecz tel-
jesen vasból eladó Panker Viktor-
nál Arad, Fácán utcza 6. sz. 1586

Mikalán,

az új fűtőház közelében egy ujon-
nan épült ház, mely évenként 450
koronát jövedelmez, olcsón eladó.
Czím a kiadóhivatalban. 1634

Divat, kézmű, és rövidáru

szakmában jártas kereskedő segéd
azonnali belépésre alkalmazást ke-
res. Beszél magyar, nemet és ro-
mánul. Levelet közvetít „Segéd
jeligével“ a kiadóhivatal. 1652

Kiadó

Utér János-utcza 13. (Templom-
elsej) üzlethelyiség augusztus
23. sz. kezdve, Battyányi-utcza
szobával 5 szobás lakás fürdő-
ségekkel. megfelelő mellékhelyi-
ségekkel. 1658

György- utca

64. számú ház, szé-
nyvanyvany, öllőkerttel,
mely bő termésre van
alkalmas, olcsón eladó. Bővebbet a
kiadóhivatalban, vagy ott a házban. 1659

Aradi nyomda részve-

Nagymennyiségű Maculatura

eladó az Aradi nyomda Részv.
Társaságnál.

7 hektó

22 fokos törköly pálinka eladó.
Horváth Imre rézműves mesternél
Pankotán. 1660

Lapkihordók

felvétetnek
a kiadóhivatalban.

Keresünk

egy versenynélküli comsum cikk vezérképviselőségének átvé-
telére Arad és a szomszéd vármegyék területére 2 ügyes, szor-
galmas, megbízható némi kis tőkével rendelkező

= fiatal embert. =

Az első évben tiszta kereset 15—20 ezer korona. Szemé-
lyes megbeszélésre jelentkezni lehet **Központi szálloda**
17. sz. mai napon d. e. 9—12, d. u. 3—5-ig. 1661

Az egész világból jövő

hálairatok és elismerő levelek fényes bizonyágot tesznek arról, hogy a

Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CRÉME

szeplő, májfolt, bibircs, bőrvörösség és mindennemű
arcztisztatlanság ellen feltűnő jó és utólráható készítmény.
A bőrbe rögtön felszívódik, hatása bámulatba ejtő. Nappal is
használható

Egy tégely ára 1 korona.

Aradi Ibolya-crém szappan 70 fill.

Ibolya-hőlgypor fehér, rózsza és krém színben 1 doboz 1 K. 20 f.

Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 1 kor.

Kapható a készítő és feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában 118

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kelemen, Hauer Lajos (Gáj), Kossuth Pál, Ring
Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerész urak és Vojtek és Weiss dro-
guista uraknál.

Figyelmeztetés: A bevásárlásnál csakis HAJÓS-féle ké-
szítményeket tessék kérni és elfogadni.

Sok pénz!!

400 koronát kereshet
mellékesen bármily tár-
sadalmi állásu egyén,
minden risico nélkül.
Mindem kérdezősköde-
seket „A. B. 17.“ jegy
alatt a „Mercur“ hirde-
tési iroda Stuttgart (Berg-
strasse) továbbít.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete

Weitzer János-u. 13. sz.

a főpostával szemben.

Ajánlja dus raktárát mindentféle
paszományos és gombkötő árukban,
u. m. zsinór, gomb, rojtok, bojtok,
selyem Ponponok és zsanillákban.

Elvállal 526

minden e szakba vágó munkát, a
legjutányosabb árak mellett.

Kerékpár kilométer térkép

Tervezte: **Maurer Mihály.**

Ára 60 fillér.

Kiadja: **Ingusz I. és Fia** könyv-
kereskedése Aradon.

Hermann Miklós

vegyi tisztító és műfestő

Csernovits Péter-utcza 19 szám,

ki a Fővárosban több évig mű-
ködött, ajánlja magát a nagyér-
demű közönség b. pártfogásába.

Elvállal

csipke függönyök,
szőnyegek stb.

vegyi tisztítását.

Egy vidéki élénk jó forgalmu

üzlet

minden joggal fölrüházva, ház-
zal és teljes berendezéssel csa-
ládi körülmények miatt

szabad kézből

eladó.

Czím a kiadóhivatalban. 1660

Ékszer tárgyakat,

órákat,

tört arany- és ezüst-neműt,

zálogcédulákat

a legmagasabb árban vesz-vagy más
új tárgyakra átcsere

DEUTSCH IZIDOR

orvós és ékszerész

ARAD, TEMPLON-UTCZA

Minorita-palota. 1076

Legelőcsőbb bevásárlási forrás
ékszerekben és órákban.

Egy tanuló felvételik.

Telefon 438.

Társaság könyvnyomdája.

Pusztafi és Társa (Budapest, V., Lipót-körut 17.) festékevel.